

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská
Lesní inženýrství

Role myslivosti a její vnímání u žáků a studentů škol

Diplomová práce

Autor: Tomáš Junas

Vedoucí práce: RNDr. Marcel Riedl, CSc.

2020

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tomáš Junas

Lesní inženýrství
Lesní inženýrství

Název práce

Role myslivosti a její vnímání u žáků a studentů škol

Název anglicky

The role of hunting and the perception of hunting by pupils and students of secondary schools and universities

Cíle práce

Cíl práce, která je zaměřena na Pardubický kraj, se skládá z několika klíčových oblastí:

- analyzovat hlavní úkoly myslivosti,
- ověřit, jak se daří tyto úkoly plnit,
- zjistit, jak je myslivost vnímána žáky a studenty škol,
- na základě výsledků vlastního výzkumu navrhnout způsob, jak zlepšit vnímání myslivosti u analyzovaných cílových skupin.

Metodika

Práci napište v souladu s formálními požadavky uvedenými v doporučených pravidlech pro zpracování bakalářských a diplomových prací na FLD. Postup ve vypracování a dosahované výsledky průběžně konzultujte s vedoucím práce.

Doporučuje se zpracovat práci v následujících etapách:

Stručná rešerše, ve které bude vysvětlen pojem myslivost, její vznik, rozvoj, instituce, které se jí zabývají a úloha myslivosti v současné společnosti.

Výzkum bude proveden u mysliveckých spolků v Pardubickém kraji osobním a telefonickým dotazováním. U cílových skupin základní, střední a vysoké školy se výzkum provede formou internetového dotazníku, popřípadě osobním a telefonickým dotazováním.

Výsledky výzkumu budou zpracovány přehledným způsobem pomocí tabulek a grafů.

S využitím dosažených výsledků budou formulovány relevantní závěry pro praxi včetně doporučení, jak je vhodné myslivosti propagovat tak, aby se dosáhlo jejího příznivého vnímání u vybraných cílových skupin.

Doporučený rozsah práce

60 stran

Klíčová slova

hunting, public perception, Pardubice region, communication

Doporučené zdroje informací

FORET, M. Marketingový průzkum. Poznáváme svoje zákazníky. 1. vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2008. 121 s. ISBN 978-80-251-2183-2.

PELSMACKER, P. D. – GEUENS, M. – BERGH, J. V. D. *Marketing communications : a European perspective*. Harlow: Financial Times Prentice Hall, 2010. ISBN 978-0-273-72138-3.

PROCHÁZKA, P. – VACH, M. *Myslivost : vývoj české myslivosti, zoologie, ekologie a chov zvěře, lov zvěře, lovecká kynologie, myslivecké předpisy, lovecké střelectví*. Uhlířské Janovice: Silvestris, 1999. ISBN 80-901775-2-2.

PŘIKRYLOVÁ, J. *Moderní marketingová komunikace*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0787-2.

SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2866-7.

SVOBODOVÁ, H., KOZEL, R., MYNÁŘOVÁ, L. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3527-6

WARSHAW, M. R. – ENGEL, J. F. – KINNEAR, T. C. *Promotional strategy : Managing the marketing communications process*. Homewood: Irwin, 1987. ISBN 0-256-03643-8.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – FLD

Vedoucí práce

RNDr. Marcel Riedl, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 7. 3. 2019

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2019

prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Děkan

V Praze dne 09. 06. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Role myslivosti a její vnímání u žáků a studentů" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. června 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé práce, RNDr. Marcelu Riedlovi, CSc., za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a ochotu při zpracování diplomové práce.

Role myslivosti a její vnímání u žáků a studentů

Abstrakt

Cílem diplomové práce je charakterizovat roli myslivosti a její vnímání u žáků základních škol a studentů středních a vysokých škol. Teoretická část vymezuje pojem myslivost, zabývá se jejím vznikem, rozvojem a vývojem v průběhu času až do dnešní doby. Další kapitola je soustředěna na institucionální charakter myslivosti a vymezuje roli jednotlivých organizací, které se myslivostí zabývají. Myslivost je úzce spojena s tématem ochrany přírody, jakožto jedné z jejích hlavních funkcí. Na toto téma navazuje kapitola zabývající se lesní pedagogikou, jejímž cílem je mladou generaci podporovat v pozitivním přístupu k přírodě. Také myslivost je v dnešní době úzce spojena s oblastí marketingu, díky kterému se myslivost dostává do podvědomí veřejnosti. Práce se věnuje také roli PR a využití sociálních sítí v tomto odvětví. Praktická část vychází z dotazníkového šetření. Získaná data nám poskytují přehled o tom, jak žáci základních škol a studenti středních a vysokých škol vnímají roli myslivosti v současné době. Součástí práce je návrh na propagaci myslivosti na školách.

Klíčová slova: myslivost, ochrana přírody, lesní pedagogika, veřejné vnímání, marketing, sociální sítě, public relations, zákon o myslivosti, Pardubický region, komunikace, dotazníkové šetření

The role of hunting and the perception of hunting by pupils and students of secondary schools and universities

Abstract

The aim of this thesis is to characterize the role of hunting and its perception in primary school pupils and high school and university students. The theoretical part defines the concept of hunting, deals with its origin, development over time from it starts up to the present day. The next chapter focuses on the institutional character of hunting and defines the role of individual organizations dealing with hunting. Hunting is closely linked to the theme of nature conservation as one of its main functions. This topic is followed by a chapter dealing with forest pedagogy, which aims to support the young generation in a positive approach to nature. Also, hunting is nowadays closely connected with the area of marketing, thanks to which hunting gets into the subconscious of the public. This work focuses on the role of PR and the use of social networks in this field. The practical part is based on a questionnaire survey. The data provide us with an overview of how primary and secondary school students perceive the role of hunting at present. Part of the work is a proposal to promote hunting in schools.

Keywords: hunting, nature conservation, forest pedagogy, public perception, marketing, social networks, public relations, hunting law, Pardubice region, communication, survey questionnaire

Obsah

Úvod.....	11
1 Cíl práce a metodika	13
1.1 Cíl práce.....	13
1.2 Metodika.....	13
2 Teoretická východiska	14
2.1 Vymezení pojmu myslivost	14
2.2 Vznik myslivosti	16
2.3 Rozvoj myslivosti.....	17
2.3.1 Myslivost od 14. století do třicetileté války	17
2.3.2 Myslivost po třicetileté válce do 19. století.....	20
2.3.3 Myslivost ve 20. století	24
2.4 Vývoj mysliveckého vzdělání.....	25
2.5 Odraz myslivosti v umění.....	28
2.6 Instituce zabývající se myslivostí	32
2.6.1 Českomoravská myslivecká jednota	32
2.6.2 Asociace profesionálních myslivců.....	33
2.6.3 Myslivecká unie ČR.....	33
2.6.4 Nevládní organizace ochrany přírody	34
2.6.5 Mezinárodní organizace myslivosti a ochrany přírody	34
2.6.6 Deklarace o myslivosti	35
2.7 Vztah myslivosti a ochrana přírody	36
2.7.1 Zákon o myslivosti č.449/2001 Sb.....	37
2.8 Lesní pedagogika	38
2.8.1 Význam lesní pedagogiky	39
2.8.2 Cíle lesní pedagogiky	40
2.9 Vztah veřejnosti k myslivosti	41
2.9.1 Vztahy s veřejností neboli public relations.....	41
2.9.2 Definice public relations.....	41
2.9.3 Veřejné mínění.....	43
2.10 Myslivost a marketing	44
2.10.1 PR v myslivosti	45
2.10.2 Využití sociálních sítí.....	47
2.10.3 Mladá generace a myslivost.....	48
2.10.4 Historie práce s mládeží	49

3	Výsledky výzkumu v Pardubickém kraji.....	51
3.1	Metodika výzkumu.....	51
3.2	Myslivost v Pardubickém kraji	51
3.3	Statistické vyhodnocení.....	52
3.4	Stanovené hypotézy.....	52
3.5	Výsledky meritorní části dotazníku	56
3.5.1	Výsledky dotazníkového šetření	62
3.5.2	Shrnutí výsledků dotazníkového šetření.....	67
4	Diskuse	69
4.1	Návrh na zlepšení vnímání myslivosti u žáků a studentů škol	70
4.1.1	Návrh propagace myslivectví u žáků a studentů škol	71
5	Závěr	75
6	Seznam použitých zdrojů	77
7	Přílohy.....	1

Seznam obrázků, grafů a tabulek

Obrázek č. 1. – PR pyramida	43
Graf č. 1 – Vztah k myslivosti dle místa pobytu.....	53
Graf č. 2 – Vztah k myslivosti dle typu oboru.....	54
Graf č. 3 – Vztah k myslivosti dle pohlaví	55
Graf č. 4 – Vztah myslivosti jako k povolání dle úrovně dosaženého vzdělání	56
Tabulka č. 1. - Úroveň vzdělání respondentů	56
Tabulka č. 2 - Typ vzdělání respondent	57
Graf č. 5 – Odkud pocházíte?	57
Graf č. 6 – V současné době žijete?	58
Graf č. 7 – Rozdíl mezi myslivostí a lovem	60
Graf č. 8 – Myslíte si, že jsou pro zvěř a krajinu lepší velká nebo malá pole?	61

Seznam použitých zkratek

CIC – Consell International de la Chasse et la Conservation du Gibier

FACE – Fédération des Associations de Chasseurs de l'Union Europe

FCI – Fédération Cynologique International

IAF – International Association for Falconry and Conservation of Birds of Prey

IUCN – International Union for Conservation and Natural Resources

ČMJ – Česká myslivecká jednota

ČMMJ – Českomoravská myslivecká jednota

ČSMJ – Československá myslivecká jednota

ČSMS – Československý myslivecký svaz

ČSO – Česká společnost ornitologická

ČSOP – Český svaz ochránců přírody

WWF – World Wildlife Fund

UIRB – Union International des Biologistes du Gubier

Úvod

Práce se zamýšlí nad rolí myslivosti a jejího vnímání u žáků základních škol a studentů středních a vysokých škol. Současně se práce zaměřuje také na názor dospělé populace, čímž nám poskytuje názorového srovnání rozdílných generací.

„Naše myslivost je ve světě uznávaná, má velmi bohatou tradici a je nedílnou součástí naší národní kultury. Jistě by tomu tak nebylo bez obětavé práce mnoha generací našich myslivců“ (Kříž, 2000). Avšak v naší moderní době nepatří téma myslivectví mezi nejpobulárnější a stále více se stává záležitostí zejména starší generace. Mladší generace ztrácí o obor myslivectví pomalu zájem a mohlo by se stát jen otázkou času, kdy vymizí zcela. Veřejnost jako taková je často ovlivněna naprosto mylnými představami o myslivectví, což má negativní vliv na mladou generaci, bez které však tradice myslivectví nemůže dál pokračovat. Je nezbytné, aby se v tomto ohledu podnikly změny, které by obecně vztah veřejnosti k myslivosti ovlivnily pozitivním směrem. Úkolem institucí zabývajících se myslivectvím by měla být snaha podat o tomto oboru informace, které co nejlépe ozřejmují význam myslivectví. Myslivectví je jednoznačně spojeno s ochranou přírody, avšak právě v tomto směru je veřejné mínění často mystifikováno a myslivci jsou vnímáni pouze jako lovci, nikoliv současně jako ochranáři přírody, přičemž tato role je dnes převažující.

Mezi myslivci a veřejností panuje už mnoho let napětí a nedorozumění. Dohnálek (2010) to vyjádřil tak, že důvodem vzniku nedorozumění mezi myslivci a některými jednotlivci a skupinami lidí je nedostatečná informovanost o tomto oboru, což vede ke vzniku napětí a rozporuplným vztahům. V tomto trendu přirozeně myslivost pokračovat nechce, a tak je jejím úkolem pro následující roky napravit svou reputaci, jak jen to je možné, a právě mladá generace představuje budoucnost.

„Ačkoliv myslivost i ochrana přírody deklarují stejný cíl, to znamená zachování druhové pestrosti a ochranu prostředí, prostředky k dosažení těchto cílů jsou značně odlišné. Proto také mezi myslivci a ochránci přírody přetrvávají zásadní názorové rozpory, které vyúsťují ve vzájemnou nevraživost“ (Červený, 2010, s. 76).

V současnosti však myslivců, v souvislosti s klesajícím zájmem o obor, ubývá. Tento jev lze vnímat jako negativní, neboť právě myslivci jsou důležitou součástí ochrany přírody minimálně posledních sto let. Sám aktivně myslivost vykonávám v MS Řečany nad Labem, což mě vedlo k mému zájmu zjistit, jak se na myslivectví potažmo myslivce dívá dnešní mladá generace, popřípadě proč na ně pohlíží negativně, což je jedna z hypotéz. Otázkou je, co by měli myslivci podniknout, aby se tento negativní názor na ně změnil nejen u mladé generace, ale obecně ve společnosti.

V rámci této práce bude probíhat dotazníkové šetření, jehož cílem je zjistit současný stav poznání v laické veřejnosti a její postoj k myslivosti a přírodě obecně. Hlavním cílem práce je navrhnout opatření vedoucí ke zlepšení pozitivního vnímání myslivosti v souladu s jeho skutečným posláním. Dalším cílem je vytvoření dotazníku v takové formě, aby respondenti, kteří budou zastávat převážně negativní postoj, dospěli k názoru, že myslivost je ve skutečnosti přínosem. Při zpracování práce budeme vycházet z hypotézy, že Českomoravská myslivecká jednota (ČMMJ) nečiní dostačené kroky k pozitivní propagaci myslivosti.

Současný stav dané problematiky lze vnímat jako nedostatečný, neboť neexistuje dohledatelná odborná studie nebo vědecký článek, který by se tímto vztahem a návrhy na řešení zabýval. Existuje několik bakalářských a diplomových prací na téma lesní pedagogika jako např. Lesní pedagogika jako forma sociálního učení od Sabiny Vítkové. Její práce se věnuje výhodám i nevýhodám tohoto alternativního způsobu vzdělávání, jeho přínosu do dětského života, a také jak je tento přístup učí pozitivnímu vztahu k přírodě, který by se měl rozvíjet právě v útlém věku. Další bakalářská na podobné téma je Lesní pedagogika jako nástroj marketingové propagace od Barbory Bučkové, která píše především o vztahu mezi lesníky a veřejností, nebo diplomová práce Petry Marinové Ideológia lesnej pedagogiky, vývoj a adaptácia lesnej pedagogiky v ČR. V lesní pedagogice rozhodně padne zmínka o myslivosti, ale přeci jen jde hlavně o lesnictví. Tato práce je tak unikátní, protože kombinuje nejen přehled o aktivitách, ale zároveň monitoruje současný stav propagace myslivosti a je opřena o výsledky dotazníkového šetření.

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je obecně charakterizovat myslivost, analyzovat její hlavní úkoly a v souvislosti s tím ověřit, jak se jednotlivé úkoly daří plnit. Dalším cílem práce je zjistit, jak je myslivost vnímána žáky základních škol a studenty středních a vysokých škol, zda se liší pohled na myslivectví v závislosti na stupni školy, velikosti bydliště a pohlaví.

Práce pracuje s těmito dílčími hypotézami:

1. Lidé z měst budou více negativně vnímat myslivce a zároveň budou mít menší znalosti o přírodě v současnosti.
 2. Absolventi (studenti) technických oborů budou negativněji vnímat myslivce a zároveň budou mít menší znalosti o přírodě v současnosti.
 3. Postoj žen bude více negativní k myslivosti, a to z důvodu větší snahy o ochranu přírody, tedy v důsledku neznalosti (za kterou může právě nedostatečná propagace myslivosti).
 4. Lidé s nejvyšším dosaženým vzděláním budou myslivectví považovat za povolání častěji než lidé s nižším vzděláním.
- Lidé s nejvyšším dosaženým vzděláním budou myslivost považovat za povolání častěji než lidé s nižším dosaženým vzděláním

Na základě výsledků vlastního výzkumu se snaží práce navrhnout způsob, jak zlepšit vnímání myslivosti u analyzovaných cílových skupin.

1.2 Metodika

Teoretická část diplomové práce je rešeršního charakteru a čerpá informace z odborné literatury, odborných časopisů a oficiálních webových stránek Ministerstva zemědělství a jednotlivých mysliveckých organizací.

Praktická část práce vychází z dotazníkového šetření. Jedná se o kvantitativní zpracování informací. Dotazníky jsou koncipovány tak, aby současně vedly k pozitivnímu vnímání myslivectví.

2 Teoretická východiska

2.1 Vymezení pojmu myslivost

Myslivost představuje v našich končinách významný obor s dlouholetou tradicí, který je navíc velice úzce spojen i s dalšími obory, jakými jsou zemědělství, lesnictví a v neposlední řadě také ochrana přírody (Vach, 1997).

„Myslivost je soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví.“ (Zákon o myslivosti)

Slovo myslivost je poměrně známe slovo, avšak zejména v posledních dekáдах se jeho vnímání mezi laickou a odbornou veřejností zásadně odlišilo. Důvodem je zejména fakt, že myslivost jako obor nepředstavuje v dnešní technické době příliš populární obor a stává se spíše doménou starší generace. Laická veřejnost má o myslivosti pochopitelně zcela odlišné představy než člověk, který se v tomto oboru pohybuje, nebo k němu alespoň má blízko někdo z jeho okolí. Rozdíl určitě panuje i mezi laickou veřejností žijící na venkově a ve městě.

Laická veřejnost svou představu získává zpravidla pouze se sdělovacích prostředků, a to se pak jedná o velice kusé informace. Specifický vztah pak bude mít k myslivosti rovněž člověk, který má myslivectví jako své hobby a jedinec, pro kterého je tento obor povoláním (Drmot, 2008).

Myslivost představuje velice širokou škálu aktivit, respektive portfolio oblastí, kam tento obor zasahuje nebo kterých se alespoň dotýká, je velmi široké, a také vzhledem k tomu není definice myslivosti úplně jednoduchá.

Zákon o myslivosti (č. 449/2001) definuje pojem myslivost jako *„soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému s polkovou činností směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součást českého národního kulturního dědictví.“*

Myslivost má v naší kulturní tradici nezastupitelné místo a vždy měla, avšak vývoj dnešní doby, důležitou roli myslivosti v naší kultuře značně problematizuje vzhledem k okolnosti, že se jedná postupně o čím dál tím více okrajový obor. (Vach, 1996; Červený, 2003).

Zpravidla je myslivost vnímána jako zájmová, hospodářská a kulturní činnost, jejíž hlavní přínos je spatřován v ekologické, krajinnotvorné, rekreační či společensko-kulturní oblasti. Svoji roli hraje i ekonomický parametr, potažmo efekt. Uvedený zákon zřetelně ukazuje na fakt, jak silnou tradici u nás tento obor má, neboť představuje součást samotného kulturního dědictví. Dále je zde jasně patrná vazba na postavení myslivosti v roli ekologického nástroje určeného k obhospodařování vybraných částí ekosystému. Současná krajina je tvořena jednotlivými ekosystémy a je produktem lidského podmaňování, a právě na tuto souvislost zákon také upozorňuje, neboť tak vzniká vztah mezi myslivostí a dalšími důležitými činnostmi, které jsou v tomto prostoru lidmi prováděny. Mezi ně patří samozřejmě lesnictví a zemědělství, nebo rybníkářství apod. (Drmota, 2008).

Ze zákona je rovněž patrné, že zohledňuje i společenský a kulturní význam tohoto odvětví lidské činnosti, neboť se jedná o zájmovou aktivitu se celospolečenským přesahem, která co do rozsahu a hloubky nemá ve světě s největší pravděpodobností konkurenci (Drmota, 2008).

Myslivost hraje svůj part i v ekonomické sféře, neboť ji lze vnímat také jako určitý druh specifické zemědělské a lesní výroby. Vyplývá to především ze skutečnosti, že právě s těmito oblastmi je myslivost velmi úzce spojena – využívá stejné přírodní zdroje (půdu, podnebí a volnou krajinu jako takovou). Na základě tohoto konceptu rovněž dochází k řízení celého oboru pod Ministerstvem zemědělství České republiky (Červený, 2003).

Na obor myslivosti se dá pohlížet rovněž z pohledu jejího produkčního charakteru. Ačkoliv se pohybuje v podstatě ve stejném terénu jako zemědělství a lesnictví, využívá i prostředí, která jsou v rámci těchto oborů opomíjena. Jsou jimi neobdělávané plochy, remízy, rokle, meze, okraje lesních porostů atd., které zvěři slouží jako úkryt nebo ji poskytují zdroj obživy. Zvěř tedy ve svých organismech koncentruje velkou část „zbývající energie“ a dává tím společnosti šanci na její využití. Právě o toto využití se stará myslivost chápána v tomto jako produkční obor (Drmota, 2008).

Slovo myslivost, které pochází od slova myslet, zahrnuje v kontextu významu českého výrazu činnost a povinnosti k přírodě a chování se jak k ní, tak ke zvěři, která v ní přirozeně žije. Myslivost je mimo jiné také vědním oborem, který lze studovat v rámci univerzitního studia (Pondělíček, 2011).

2.2 Vznik myslivosti

Vznik myslivosti je samozřejmě neodmyslitelně spjat s lovem a jeho pravěkými počátky. První stopy myslivosti lze klást do doby pravěké, do období paleolitu, kdy lov pro člověka představoval jeden z jeho hlavních zdrojů obživy. Jeho lovnou zvěří byla dnes již vyhynulá pravěká zvířata, stejně jako ta, která žijí i dnes jako je los, sob, jelen, zubr, bobr a další. V období neolitu se stalo hlavním zdrojem pěstování zemědělských plodin a lov přestal být dominantní. Vedle rolnictví se odchytom a domestikací zvířat vyvinulo pastevectví. Člověk se díky tomu stal nezávislým na lovu a lov se postupně stával zábavou, přípravou na boj, nebo představoval formu zasvěcení (Vach, 1997; Červený, 2003).

Lovecká zbraň se stala nedílnou součástí úspěšného lovu. Počínaje kamenem, který byl vrhán holou rukou později prakem. Následoval dřevěný oštěp, u něhož byl hrot opalován ohněm pro větší pevnost a tvrdost až k nejrůznějším formám pastí na drobnou zvěř. Aby se zvýšila naděje na úspěch lovu velkých zvířat, která byla pro jednotlivce prakticky nulová, bylo nutné se začít sdružovat do větších skupin lovců, kteří mohli společnými silami zvěř nahánět do soutěsek nebo ze srázů, kdy se pádem zvířata rovnou zabila nebo utrhla taková zranění, že nebylo tak obtížné zvíře usmrtit. Další možností bylo nahnat je do připravených lapacích jam (Vach, 1997; Červený, 2003).

Nálezy vábniček ukazují, že lovci pozorovali život zvěře a lovili i s pomocí vábení. Převratným vynálezem k lovu byl luk a šíp, díky kterému mohli lovit na větší vzdálenost a zároveň bezpečněji. Šípy byly dřevěné s hrotem z pazourku nebo kosti. Tato zbraň zároveň usnadňovala lov jednotlivcům. Jeskynní malby prozrazují, že i za pomoci této zbraně lovili především společně, a to i za pomoci otrávených šípů. Při štvání zvěře byl úspěch závislý na dobré organizaci a řízení lovu pomocí troubení na zvířecí rohy. Z této doby se dochovala pomocná znamení, která určovala směr útěku poraněné zvěře, dnes známá jako záločky. Blízké spojení lovců s přírodou umožnilo vznik různým rituálům a božstvům, jež měly napomoci k úspěšnému lovu, jak o tom vypovídají jeskynní malby. Parohy, rohy a zuby, dnes známé jako trofeje, se v té době staly vyhledávanými ozdobami a doplňky lidí i jejich obydlí (Vach, 1997).

Mimo psích pomocníků se využívalo i dravých ptáků, což nám ukazuje stříbrná plastika jezdece – sokolníka s dravcem na ruce, která se dochovala z dob Velkomoravské říše. Dříve mohl v určitém kmenech lovit každý svobodně a veškerou zvěř. Až se zánikem

občin (společný kmenový půdní majetek), který probíhal za prvních Přemyslovců, ke konci prvního tisíciletí tato svoboda lovu končí. Veškerá půda se stává majetkem kmenového knížete a právo na lov má od té doby jen vlastník půdy. Část území mohl kníže svěřit jako léno svým věrným bojovníkům, kteří z tohoto vlastnictví museli odvádět pánovi daň. Vzniká také lovecká robota a lov větších zvířat si nechává kníže pro sebe a své lovecké družiny, v nich můžeme vidět první profesionální lovce, ze kterých se později stávají myslivci. V těchto dobách bylo lovné zvěře mnohem více než dnes, a to počtem i druhy. Profesionální lovci se specializovali na určitý druh a způsob lovu zvěře např. lov vlků, bobrů, cvičení psů a sokolnictví. Lov drobného ptactva neboli čižba zůstala svobodná. Nejoblíbenějším bylo štvání zvěře na koních nebo naháňky (Vach, 1997).

Mezi daň, kterou odváděli leníci pánovi, patřila také zvěř. K jejímu lovu sloužili právě pánovi lovecké družiny, které ho doprovázely při výběru daní nebo při návštěvách lenních území. Touto dobou nabírá na významu titul knížecího lovčího, který měl lov a organizaci kolem něj na starost (asi 12. stol.). Ve vzdálených místech si knížata začala budovat lovecká sídla. Ve větší míře se nezachovaly, ale výjimkou nám může být např. Křivoklát, který se stal významným správním místem. Ve větší míře vznikaly na územích západně od Prahy (Vach, 1997).

2.3 Rozvoj myslivosti

Stejně jako další odvětví se v rámci historie vyvíjela i myslivost jako obor. Tento rozvoj je patrný zejména od 14. století. Každá vládnoucí dynastie, každé století obohatilo tento obor o specifické rysy.

2.3.1 Myslivost od 14. století do třicetileté války

Počátkem 14. století začínají vznikat na našem území obory, např. v Ovenci poblíž Pražského hradu. Z klasického kořistnického, neřízeného lovu se stává záměrný, řízený a cílevědomý chov, který krátce na to získal název myslivost (Mottl, 1966).

V této době se objevuje v českých zemích nová zbraň – kuše (samostříl), která se hojně využívá také k lovu a oproti luku měla vyšší účinnost a větší dostřel. V oblibě zůstávají štvanice a naháňky. Nahání se do sítí, různých ok a pastí. Drobná se loví hlavně pomocí dravých ptáků a volavců (Vach, 1997; Hanák, 2009).

Za vlády Lucemburků se v našich zemích úspěšně introdukovaly některé druhy zvěře ze západní Evropy. Mezi ně patřil např. bažant kolchidský, což vedlo k zakládání bažantnicí. O založení první se zasloužil Karel IV. na svém loveckém sídle v Počáplích u Berouna. Šlo o bažantnice voliérové, nikoliv jak je známe dnes. Obdobným způsobem byl chován divoký králík, jehož aklimatizace probíhala prakticky ve stejném období (Mottl, 1966; Vach, 1997).

Období husitských válek mělo na myslivost velké dopady. Vybíjela se zvěř a docházelo k narušení obor. Docházelo ke kácení lesů za účelem získávání dřeva na obnovu vypálených obydlí a vesnic, čímž se zmenšovala jejich plocha a tím pádem i životní prostor pro zvěř. Svou roli sehrál rovněž rozvoj a rozšiřování hutí a hornictví. Pro období renesance jsou typické prostorné a pohodlné zámky, které zabíraly další půdu. Feudální šlechtici přestávali vybírat daně v naturáliích a začali sami hospodařit, budovali rybníky a pivovary, zakládali dvory. Docházelo tak ke změnám prostředí pro zvěř, která také patřila ke zdrojům šlechtického příjmu, a tak byl lov perzekuován pod přísnými tresty (Mottl, 1966; Vach, 1997).

V období husitství došlo ke zničení či zániku loveckých hrádků, které v období renesance nahradily lovecké zámky a ve většině případů byly součástí obor (např. Kratochvíle poblíž Netolic). Došlo ke zrušení naturální daní, ale rozvoj a prosperita feudálních velkostatků byla závislá na robotě a útisku venkovských obyvatel. Poddaným byl zakázán veškerý lov mimo čižbu a porušení onoho zákazu bylo velmi přísně trestáno, někdy i hrdelně (Mottl, 1966; Vach, 1997).

Ještě ve 14. a 15. století nebyl žádný obecně platný předpis, který by určoval dobu lovu nebo hájení, a tak se obyčejní lidé museli řídit pouze vůlí vrchnosti. Teprve v polovině 16. století vydává český sněm nařízení, která způsoby a doby lovu omezovala. Zakazoval např. lov tažných ptáků na jaře, tedy v době, když hnízdí. Od období Velikonoc, než skončí žně, se nesměly pořádat štvanice, aby se při lovu neničila úroda poddaných (Vach, 1997; Červený, 2010).

Nedlouho poté došlo k rozdělení zvěře na drobou a velkou, závazně sněm stanovil doby lovu a hájení, nařídil zvěř během zimy v období strádání přikrmovat a přikládat jí sůl. Tyto usnesení sněmu, které měly platnost celozemskou, byly doplněny o příkazy pro jednotlivé panství. Ty ukládaly pokyny pro stavbu krmelců, jak velké budou dávky během přikrmování, ustanovil, že v době hnízdění se nesměla zvěř rušit, nesměly se ničit vysečená hnízda a nakazovaly sbírání žaludů a bukvic, kterými se zvěř přikrmovala během zimy. V předpisech se také nacházely různé seznamy odměn za ulovení škodné (dravé) zvěře jako třeba dnešní zástřelné i povinnost k předložení trofejí (znaků) této zvěře jako například zobáky, letky nebo čenichy jako důkaz ulovení. V druhé polovině 16. století vznikaly nařízení pro královské statky příkazující, aby se k výzdobě loveckých zámků používaly trofeje ulovené císařem nebo jeho syny, nebo se využívali raritní a dobré shozy. (Vach 1996; Červený 2010).

Feudální páni vlastnili obrovské pozemky a přirozeně nemohli na svém panství lovit pouze sami. Aby byly zajištěny únosné stavy zvěře, byl lov přenecháván myslivcům, kteří po ulovení dodávali zvěřinu do zámeckých kuchyní. (Vach 1996; Červený 2010).

S koncem husitských válek se rozmohlo lovení pomocí sítí, hlavně s přívlačem. Výcvik loveckých psů si tím pádem žádal více pozornosti, pes totiž mimo vystavování musel být naučen tomu, aby se nechal se zvěří přikrýt sítí (Vach, 1997).

Během čižby se začalo využívat krom volavých ptáků, sov, ke kterým drobné ptactvo mělo známou nevraživost, k tomuto způsobu lovu sloužil především kalous. Chytalo se do sítě a na vějičky, které byly potřené lepem (Rakušan, 1988).

S polovinou 16. století přichází palná zbraň, avšak nadále si zachovává kuše přednostní postavení. Kulovnice s kolečkovým zámkem je lehká a je s ní možná střelba na pohybující se cíl (Mottl, 1966).

Roboty poddaných se nevztahovala pouze na pomoc při lovech coby naháněči (honci) nebo jako psovodi, ale zahrnovala i poskytnutí přístřeší a jídla myslivcům a jejich koním (Vach, 1997).

Při rozvoji chovu ovcí a prasat dochází k postupnému úbytku drobné zvěře, ten kompenzuje zvýšený stav zvěře srnčí, a to má tak nepřímý vliv na vznik dalších obor. Ty neslouží pouze pro lov a zábavu a reprezentaci pánů ale i k účinné ochraně zvěře před predátory. V oborách se ale po čase zvěř přemnožila a její nadměrné stavy vyústily

k velkým škodám. Důsledkem toho je snaha chovat zvěř, která tak velké škody nepůsobí, nebo alespoň v omezeném rozsahu. Byl zvolen daněk chovaný u nás už od 2. poloviny 15. století. Pro šlechtu nebyly důkazem majetnosti pouze pozemky či oblečení, ale také druh zvěře, který chová ve svých oborách, proto se věnovala chovu nejruznějších vzácných zvířat jako je např. zubr, los, kamzík, různé druhy ovcí nebo i velbloud. Chov takových zvířat byl vlastně takovým dobovým módním trendem (Vach, 1997; Červený 2010).

Rybníkářství mělo pozitivní vliv na život bažantů. Příkrmováním se na rybníky lákaly také divoké kachny. Rozvoj tohoto odvětví byl prospěšný i pro další druhy z řad vodní fauny, jako byl např. bobr, který byl vnímán pro rybníkářovi zájmy negativně. Jeho lov prakticky byl prakticky bez omezení s podmínkou, že jeho kožešinu poddaní vždy odevzdávali šlechtě. Zaznamenána je také snaha ochranu mladých porostů před okusem zvěří (Vach, 1997).

Nejběžnějším způsobem lovu nadále zůstává štvance velké zvěře, popřípadě nahánění do sítí, při kterém se používají tzv. vazby tzn. plátěné plachty a sítě. Na lov predátorů se používají zradidla nebo újed'. Zvěř vysoká jako např. jelen se lovil pomocí vábení během říje. Největší oblibě a významu se ale u šlechty těšilo sokolnictví, které se rozvinulo především díky rozvoji rybníkářství a tím pádem větší rozlohou vodních ploch (Rakušan, 1988).

2.3.2 Myslivost po třicetileté válce do 19. století

Třicetiletá válka představovala přerušování vývoje české myslivosti kvůli zabavování majetku poražené strany, navíc sem přicházeli cizinci, kteří sebou přinesli nové zvyky, mluvu a celkově jiný životní standard. Vzorem pro šlechtu byl životní styl francouzského panovníka Ludvíka XIV., jenž byl velice luxusní a nákladný a každý kdo něco znamenal se snažil tento styl napodobovat, což se negativně odrazilo mimo jiné i na potřebách šlechty vůči poddaným (Vach, 1997; Červený, 2010).

Když přišlo vytoužený konec války a nastalo období míru a z našeho území odešla nepřátelská vojska, mohla se šlechta opět věnovat oblíbené kratochvíli v podobě lovu. Tím pádem začali opět vznikat nové obory a bažantnice. Záznamy z roku 1630 nám dodávají

důkazy o odchytu tetřevů v oblasti severních Čech a jejich následného vypuštění v oblasti Meklenburska na panství Valdštejna (Vach, 1997; Červený, 2010).

Vzorem myslivosti byla v této době Francie, z ní pocházely nové způsoby lovu jako například parforní hon, přinášela loveckou hudbu a znovu zaváděla kult trofeji a zájem o chování nových druhů zvěře v oborách. Tyto nové trendy se k nám dostali především díky hraběti Františku Antonínu Sporckovi. Při parforním honu byla obvykle štvaná dančí nebo černá zvěř, cílem nebyl úlovek, ale cenily se jezdecké schopnosti a kooperace velkých smeček psů, které byly zvěři na stopě. Když psi zvěř uštvali, byl proveden slavnostní záraz za zvuků fanfár, které ukončily hon. Hony nebyly čistě mužskou záležitostí, mnohdy ženy doprovázely své muže v kočárech. Tyto hony byly více slavnostní a vyžadovaly účast velkého počtu zkušených a dobře vycvičených myslivců (Vach, 1997).

Hrabě Sporck založil v roce 1659 řád svatého Huberta, lovecké bratrstvo vysoké šlechty. Tito šlechtici se řídili podle určitých pravidel a nosili odznak charakteristický pro tento řád. Obdobné řády loveckých šlechticů se zakládaly i v ostatních zemích. Sporck patřil mezi nejvýznamnější evropské myslivce nejen ve své době. Významně ovlivnil myslivost v českých zemích. Vnesl do ní loveckou hudbu, poznatky o chovu loveckých plemen psů, kačeníky, podle italského vzoru provozoval čížbu a zvyk který nás v myslivosti provází dodnes tj. zdobení klobouku úlohem po úspěšném lovu. Jím zavedený řád sv. Huberta vytlačil předešlého patrona českých myslivců, jímž byl sv. Eustach (Vach, 1997; Červený, 2010).

V období po Bílé hoře se zavádí i obřad pasování na myslivce a také uniformní odívání myslivců jako byl zelený límec nebo celá zelený oblek. Na nějakou dobu se u nás ujaly i některé způsoby lovu z Německa. Jedním z nich byl třeba tzv. hon uzavřený, při němž byla zvěř nahnána do uzavřených prostorů, ze kterých byla vypouštěna do pavilonu před šlechtice, kteří do nich mohli pohodlně střílet. Z dnešního pohledu se jedná o sprosté zabíjení s početnými výřady, co nemá s lovem nic společného (Vach, 1997).

Velké oblíbené se těšily právě trofeje, především raritní, něčím zvláštní (asymetrie...), které se používaly k výzdobě loveckých zámku a jejich chodeb (Červený, 2010).

Během poloviny 18. století se u nás objevují první knihy o myslivosti. Tou dobou se Německo pokoušelo o potlačení české národní hrdosti, a proto byly psány německy. Němčina se v té době pokoušela o post úředního jazyka v Čechách (Červený, 2010).

V období baroka byl kladen velký důraz na umění, neboť bylo symbolem majetku a reprezentovalo postavení šlechtice ve společnosti. V této době byla vybudována většina loveckých zámků, vznikly sochy, malby a úpravy zahrad, sadů a okolního prostředí. Mezi tyto umělecké skvosty patří např. pomník císaře Karla VI. nedaleko Hlavence v místě, kde se roku 1723 stal členem řádu sv. Huberta a přijal zde jejich odznak (Červený, 2010).

Během první poloviny 18. století se zároveň projevuje nedostatek dřeva a dostávají se k nám modernější názory na zemědělství. Svůj dopad to má i na myslivost. Kvůli velkým škodám se musely snížit stavy velké zvěře, úměrně s tím došlo i ke snížení stavu zvěře dravé. Po snížení těchto stavů se dostává do popředí zvěř drobná. Les, který byl dříve jen úkrytem a životním prostředím pro zvěř, je nyní brán jako ekonomicky významná veličina, o kterou je nutno se starat. Z myslivců se tak postupně stávají lesníci a tato proměna končí asi v polovině 18. století vydáním lesních řádů císařovnou Marií Terezií. Tyto řády byly následně rozšířeny o patent z roku 1766, který prikazoval náhradu škod způsobené zvěří či lovem samotným na majetcích poddaných, se kterými se do této doby museli vypořádat sami a více méně je trpět. Největší škody byly působeny zvěří černou, a tak od roku 1770 probíhalo její zavírání do obor, mimo obory ji mohli volně lovit poddaní. Koncem 18. století byly císařem Josefem II. zrušeny všechny dosavadní právní nařízení o myslivosti a zanechána byla pouze povinnost roboty a stavovská práva a výsady. To vrátilo myslivost zpět na úroveň, ve které byla počátkem 16. století, kdy o době lovu a hájení rozhodoval opět šlechta (Vach, 1997; Červený, 2010).

Kvůli přílišnému počtu myslivců, kteří byli vyučeni dochází ke vzniku tuláckých myslivců tzv. facíru. Ti nemohli sehnat žádné stálé zaměstnání nebo z něj byli propuštěni, většinou za trest. Potulovali se mezi jednotlivými myslivnami ve snaze nějaké získat. Na myslivně byli tito tuláci velmi vítanou pomocí, přinášeli informace o dění ve vzdálenějších koutech země, pomohli s myslivostí, opravovali a pletli sítě a po nedlouhé době putovali dál. Označení facír je odvozeno z latinského vacare tzn. potulovat se nebo mít volno. Pokud se facírovi nepodařilo do roka sehnat stálé zaměstnání, byli násilím odvedeni

k vojsku, kde se z nich sestavovali ostrostřelecké, myslivecké pluky, pro jejich um ve střelbě (Vach, 1997).

Díky pokrokovým metodám v zemědělství, docházelo k rozdělení polí na menší a pestřejší škálu a díky tomu se opět přešlo na dlouhou dobu zapomenutou drobnou zvěř, na kterou se upnuli zraky lovců (Mott, 1966).

S příchodem 19. století u nás zaniká sokolnictví a parforsní hon. Začínají se zvyšovat stavy srnčí zvěře, jejíž trofej nebyla do této doby příliš oceňována, a proto se s trofejemi z dřívější doby setkáváme velice výjimečně. Během tohoto století došlo zároveň k vyhubení některých druhů (medvěd, rys nebo bobr). Znovu se nastartovalo obornictví a zvěř se uzavírá, aby nemohla působit škody na majetku poddaných. Zřejmě k nejvýznamnější změně během historie myslivosti došlo v polovině 19. století. Během roku 1848 bylo zrušeno poddanství a roboty. To znamenalo prakticky konec myslivosti jako exkluzivní domény šlechty. Do této doby ji směli provozovat pouze dvě skupiny obyvatel – vlastníci půdy a profesionální myslivci ve šlechtických službách. Lovit nemohli dokonce ani bohatí měšťané (Červený, 2010).

Tato změna však měla destruktivní efekt, neboť potom co výsada lovu patřila vlastníkům pozemků, prostý lid ji skoro vyhladil. To zastavil až zákon vydaný roku 1849, který umožňoval vznik vlastních honiteb nebo obecních (společensstevních) pod podmínkou, že společenstva měla vyškolené myslivce, kvalifikované podle zemských zákonů. Současně dochází ke vzniku loveckých lístků. Když myslivci získali potřebnou kvalifikaci a lovecké lístky, mohli začít vznikat lovecké, později myslivecké sdružení. Ty sdružovali lovce nebo myslivce, kteří myslivost provozovali jako zálibu a měli pronajatou půdu (Vach, 1997).

K dalším změnám způsobu lovu došlo v polovině 19. století následkem používání perkusních pušek. Rozšíření tohoto druhu zbraně vedlo k zavedení nových způsobů lovu, jako byl například ploužení, polní kruhový hon, naháňka. Zvěř, kterou se nepodařilo ulovit palnými zbraněmi, byla ke konci leče nahnána a lapena pomocí sítí. Jinými způsoby bylo např. české ploužení či obstavená leč (Rakušan, 1988).

Po změnách v právních předpisech byli velkostatkáři nuceni k chovu takové zvěře, která nepůsobila tak vysoké škody a museli zakládat nové bažantnice a obory. A tak se k nám dostaly druhy zvěře jako například mufloni, jeleni sika, jelenci viržinskí, v pozdější

době i kamzíci. Velice významný byl dovoz srců sibiřských, jelenů wapiti, maralů. Tyto druhy významně zvýšily hodnotu trofejí místní zvěře. Co se týče zvěře pernaté největším terčem zájmu byla perlička, krocán divoký, orebice rudá a další druhy, které ale neměli větší význam a v našich podmínkách se příliš neosvědčily (Rakušan, 1988; Vach, 1997).

Vývoj brokovnice a její zdokonalení opět upřelo pozornost lovců k drobné zvěři, a to hlavně k bažantům. Od 18. století byl ve volné přírodě a během 19. století vznikaly remízkové bažantnice. Původním druhem bažanta u nás byl bažant kolchidský neboli český (obchodní název), ten byl ale těžší a nechtěl moc létat. Aristokracie proto hledala nový druh za hranicemi. Byli dováženy vejce k líhnutí z jiných druhů, a to nejvíce bažanta obojkového z Anglie. Tímto způsobem zanikl náš původní druh – bažant obecný (Mottl, 1966).

2.3.3 Myslivost ve 20. století

Dalším důležitým, zavlečeným druhem do naší země byla ondatra pižmová. Vysazena byla pro zpestření lovu v roce 1905 a postupně se rozšířila po celé střední Evropě. Když se uvolnilo politické a společenské napětí, mohly začít vznikat odborné myslivecké časopisy a vydávaly se knihy v našem národním jazyce. V roce 1856 vznikl první myslivecký časopis pod názvem Zábavy myslivecké, který vydal pan F. Špatný. Později vznikl časopis Háj nebo Lověna od pana J. Doležala. Během roku 1923 Československá myslivecká jednota začala vydávat Stráž myslivosti. Ten byl v roce 1953 přejmenován na Myslivost. První monografií v Čechách byla od J. V. Černého, pojednávala o bažantnictví. Tímto autorem byla napsána během let 1882 až 1884 i první ucelená učebnice myslivosti s jednoduchým názvem Myslivost'. V dnešní době bychom jen těžko hledali úsek myslivosti, který není zachycen v nějaké knize (Kandler, 2019).

Tendence jednotlivých chovatelů srovnávat výsledek jejich činnosti a výjimečné trofeje vedl během konce 19. století k pořádání chovatelských přehlídek, v těchto dobách ještě nebyly pevně stanovené bodové rámce. Jejich nutnost nastala až po konci první světové války, když se zavedly placené odstřely. To vedlo ke každoročnímu pořádání výstav v každé zemi (Kandler, 2019).

V roce 1930 se úroveň myslivosti zvýšila i díky mysliveckým výzkumům, jejich zakladatelem byl prof. dr. J. M. Komárek. Návrat oblíbenosti sokolnictví v roce 1967 vyústil k založení Klubu sokolníků (Vach, 1997).

2.4 Vývoj mysliveckého vzdělání

Stejně jako u ostatních lidských činností se i lov lidé naučili díky pozorování, získávání zkušeností a ústní formou je dále předávali mladším generacím. Zdatní lovci se sdružovali do loveckých družin a jejich hlavním úkolem bylo shánět maso pro celý kmen. Ti nejlepší mohli získat post v lovecké družině kmenového náčelníka. Malby objevené v jeskynních během 19. století měly především rituální význam a měly pomoci zajistit úspěšný lov, ale lze z nich vyčíst i nejlepší využití tehdejších zbraní a místa zásahů u jednotlivých zvířat. V některých jeskyních bylo na malbách vyobrazeno, jak byly konstruovány tehdejší pasti. „*V dobách jeskynních maleb, které vznikaly zhruba 10 000 let nazpět, můžeme nalézat první výuky lovu.*“ (Červený 2010, s. 56-59).

V dobách, kdy se už naturálně hospodařilo, doprovázely lovecké družiny povinně šlechtice, popřípadě krále při návštěvách lenních pánů a organizovaly lovy na jejich území. Pokud se člen této družiny osvědčil a věrně svému pánu sloužil, mohlo se mu dostat cti spravovat lovecký hrádek svého pána. V pozdějších dobách takto vyznamenaný člen lovecké družiny začal spravovat lesy a lovecké revíry, které sloužily především jako rezervace pro zvěř (Červený, 2010).

Během 14. století se do loveckých a lesnických služeb přijímali už jen myslivci a hajní s vyučením, kteří museli složit zkoušky a přísahy a chránit majetkové podstaty lesů. Tyto přísahy a obsahy zkoušek jsou dochovány písemně už z 15. století. Jedny z prvních záznamů o vyučení myslivců pochází z roku 1542. Mladý muž byl ve věku 16 až 17 let svěřen staršímu a zkušenému myslivci do učení. V prvním roce se učil, jak zacházet se psy a jak je vycvičit k loveckým účelům. V nadcházejícím roce se učil stopařskému umu, odchyty divoké zvěře, jejímu lapání a odstřelem. Musel se naučit lovenou zvěř zpracovat, správně vyvrhnout a rozbourat. Poté se přešlo k učení myslivecké mluvy. Během 17. století se k těmto schopnostem přidalo i troubení signálů během lovu a slavnostní fanfáry. Doba vyučení trvala běžně tři roky a během těchto let se mladý

myslivec vyučil ve všech důležitých úlohách myslivosti. Honů se účastnil ze začátku jako psovod, poté jako myslivecká adjunkt na velkých honech (Vach, 1997).

Zkoušky vyučených myslivců probíhaly zprvu před staršími, zkušenými myslivci. Během 18. století zkoušel v každém kraji místní examinátor. Učeň musel prokázat, že dokáže uspořádat a vést samostatně lov jelena. Když prokázal své schopnosti, mohl být slavnostně pasován na myslivce. Starší myslivec a mládenců učitel se nazýval principál. Pasování probíhalo tak, že byly vedeny tři údery pasovacím tesákem na levé rameno, během toho byla odříkána přísaha, poté proběhlo slavnostní ozbrojení. Nejdříve byl mladému myslivci připnut lovecký tesák, dostal trubku a list potvrzující jeho vyučení. S tímto vybavením odcházel za získáním zkušeností do světa. Tímto způsobem získávali mladí vyučení myslivci praxi ještě v 19. století (Vach, 1997).

Vyučení myslivců nebyla vůbec levná záležitost. Často se toto řemeslo předávalo z generace na generaci a syn se učil od svého otce myslivce. Pokud tomu nebyly okolnosti nakloněny, byla tato záležitost financována z pokladny Mysliveckého bratrstva v Hluboké nad Vltavou.

Podle způsobu vyučení byly myslivci rozděleni podle specializace na:

1. tzv. myslivec – jelenář, měl na starost především lov a chov vysoké srstnaté zvěře, cvičil a vedl lovecké psy používané ke štvání a dohledávání, organizoval a řídil velké hony a troubil signály na lovecký roh.
2. myslivec specializovaný na parforsní hony měl podobný rozsah znalostí jako myslivec – jelenář, k tomu ale musel dobře ovládat jízdu na koni, vést smečky parforsních psů a být znalý ceremoniálů halali.
3. polní myslivec (nebo také ptačí) měl na starost především lov a chov drobné zvěře, ta byla velmi oblíbená a využívána ve šlechtické kuchyni, především pernatá a vodní, navíc musel ovládat výcvik ohařů a jezevčíku. Znalost pletení sítí a odchyt ptáku jak do sítí, tak na lep byla nutnost.
4. chov a líhnutí bažantů měl na starost bažantník stejně jako jejich ochranu ve volné přírodě. Navíc měl na starost výcvik psů tzv. zaštekávačů.
5. myslivec – sokolník, měl na starost lovecké dravce, jejich výcvik a používání během lovu (Vach, 1997, s. 13-14).

Výcvik parforsních psů byl velmi náročný, a proto se někteří myslivci specializovali pouze na tuto činnost. Psi pronásledovali zvěř během lovu pouze pomocí čichu ve velkých smečkách. Sokolník nebo polní myslivec neměl oprávnění k nošení loveckého tesáku nebo trubky (Mottl, 1966).

Pokud byl myslivec vyučený, mohl mít u sebe ručnici, k tomu je opravňoval tehdejší zbrojní průkaz nazývaný „*fedrovní list nebo také pascetl, tak stanovilo usnesení sněmovny z roku 1656.*“ (Rakušan, 1988, s. 342).

Další poznávací znak pro tuto profesi byla myslivecká uniforma. Datum jejího vzniku není znám. Na jaře a v létě převládala především zelená barva, když opadlo listí, byla obvyklá šedá barva. Myslivec – jelenář mohl nosit jako pokrývku hlavy zelenou kamizolu. Mimo šlechtice nemohl nikdo jiný kromě vyučených myslivců nosit zelenou uniformu, to zakazovalo rozhodnutí zemského sněmu z roku 1681 a 1713. Další zákaz přišel od císaře Leopolda I. v roce 1701, ten zakazoval nošení zelené kamizoly lesníků, kteří se starali pouze o les (Rakušan, 1988).

Pro vzdělávací účely myslivců byly nedostatkovým zbožím odborné knihy, které se začaly vydávat teprve až po roce 1864, do té doby byly dostupné pouze poznámky, které si učni zaznamenávali, když byli v učení. Vydávání odborné literatury přišlo až se vznikem lesnických škol, ty vznikaly v polovině 19. století a mezi povinné přednášené předměty patřila i myslivost. I když začala lesařina vytlačovat myslivost do pozadí, stále spolu tyto dva obory úzce souvisí a doplňují se. Díky tomu vychází prakticky ze všech lesnických škol (od učilišť až po vysoké školy) kvalifikovaní myslivci i v dnešních dobách (Červený, 2010).

Myslivost se dala už v dřívě provozovat jen jako záliba. Po účastnících honů nebyla vyžadováno žádné vzdělání nebo kvalifikace. Pokud ale chtěli být například správci honitby, museli sloužit zkoušky pro myslivce z povolání. „*Znalosti se daly získat i z přednášek mysliveckých spolků, časopisů nebo knih v němčině nebo češtin.*“ (Vach, 1997, s. 14).

Absence odborné literatury byla impulsem pro Československou mysliveckou jednotu, aby vytvořila „*Knihovnu stráže myslivosti. Když bylo v roce 1933 založeno myslivecké muzeum, odstartovalo to další mysliveckou osvětu. V dnešní době je umístěné v Ohradě u Hluboké nad Vltavo.*“ (Červený, 2010, s. 58-59).

Zakotvením požadavku zkoušek pro zájemce o první lovecký lístek se roku 1924 začala zabývat Československá myslivecká jednota a její nejvyšší představitelé. První učebnici, která nesla název Malá myslivost a z které se daly čerpat znalosti pro splnění této zkoušky napsal a vydal tehdejší předseda Československé myslivecké jednoty prof. Ing. A. Dyk. K zakotvení nového zákona v ústavě nedošlo ani do doby, než začala druhá světová válka. Podmínku složení zkoušky z myslivosti pro získání loveckého lístku obsahovalo vládní nařízení 127/41. Pokud chtěl uchazeč zkoušku úspěšně absolvovat, musel čerpat z dostupných základních učebnic, zkoušce nepředcházela žádná přípravná školení. Myslivecký slabikář, což byla vlastně první oficiální myslivecká učebnice, vyšla až v roce 1959 (Červený, 2010, s. 54-55).

K šíření znalostí o myslivosti mezi veřejnost přispěly především odborné časopisy, vydávané od 80. let minulého století. Přírodovědné, střelecké, lesnické časopisy nebo myslivecké kalendáře vydávaly přínosné články. Za sborník s nejvyšší odbornou úrovní se považuje Folia venatoria, který byl založen v roce 1971 (Červený, 2010).

Uchazeč o lovecký lístek si může rozšířit své znalosti splněním dalšího stupně vzdělání v podobě odborné myslivecké zkoušky. K dalšímu vzdělávání v oblasti myslivosti přispívají každoroční výstavy trofejí zvěře spárkaté, ostatních loveckých trofejí a různé přednášky. Myslivcům s dlouholetou praxí v tomto oboru a nějakým způsobem vynikají se mohou udělovat různá vyznamenání. *„Tím nejvýznamnějším je Myslivecký řád, následují čestná uznání za členství nebo zásluhy v oblasti myslivosti ve třech kategoriích a zásluhy v oblasti literatury a umění“* (Vach, 1997, s. 14).

2.5 Odraz myslivosti v umění

Myslivectví je spojeno od pradávna s lovem. Vypovídají o tom mnohá vyobrazení z doby pravěku. Pokud se vrátíme až na úplný počátek lovectví do doby pravěku, můžeme vidět odraz umění na jeskynních stěnách. Jsou vyobrazovány především dvě věci, lov jako způsob obživy a žena jako kult zachovatelky rodu (Věstonická Venuše). Sochařství a malířství má své tedy prvopočátky už v dobách pravěku. Malé sošky v podobě zvířat se

objevují v dobách lovců mamutů v oblasti Dolních Věstonic, rytina vyobrazující souboj zubrů pochází z jeskyně v oblasti Moravského krasu. z Pozdějších dob je například destička s vyobrazeným jízdám sokolníkem. (Červený, 2010).

Z období temného středověku se dochovaly kachle s různými zvířecími motivy. Zvěř je často součástí náboženských témat (např. svatý Jiljí) i jako ilustrace náboženských knih. S počátkem knihtisku v polovině 15. století se objevuje dřevorytectví se zvěří jako motivem nebo vyobrazování samotného lovu. Nejvýznamnějším autorem takových rytin byl J. E. Ridinger a má na starost mnoho ozdobných rytin s loveckými motivy na šlechtických sídlech. Lovecké scény byly také často vyobrazovány na gobelínech, stejně jako obrazy z řecké mytologie a jejími loveckými božstvy. Výzdoba loveckými motivy (sgrafity) zaznamenala velký rozkvět v období renesance, kdy se s ní zdobily zámky, které se nacházely poblíž významnější honitby. Mezi ně patří například Přerov nad Labem, Brandýs nad Labem nebo Benátky nad Jizerou. Lovecké motivy zdobí například i interiér (malby nebo štukové výzdoby) v Bučovicích nebo v Blatné (Mottl, 1966).

Období kde lovecká výzdoba zaznamenává největší rozkvět a pochází z ní nejvíce památek je baroko. Především lovecké zámky jako například Hluboká nad Vltavou, který dneska slouží jako muzeum myslivosti. „*Tento zámek byl postaven jako lovecké sídlo a sloužil k ubytování šlechty a jejich hostů během společných lovů, ustájení koní i loveckých psů ale byli zde i malé kaple zasvěcené především svatému Hubertov.*“ (Mottl 1966, s. 19).

Loveckou výzdobou nedisponovaly pouze samotné stavby, ale i zámecké zahrady pro které byly charakteristické nejrůznější sadové úpravy, sochy, sestřihy dřevin a keřů nebo aleje cizokrajných druhů dřevin. Mezi nejvýznamnější barokní sochaře patřili například F. M. Brokoff nebo M. B. Braun jejichž díla se zachovala dodnes a souží jako památky. Nejvíce významnou památkou je pomník poblíž Hlavence, převzal císař Karel VI. řád svatého Huberta, nebo socha sv. Huberta V Praze na Malé straně v Tomášské ulici nebo svatohubertská scéna nedaleko Kuksu v lese Betlémě. V 19. století byla postavena kaple sv. Huberta nedaleko Valtic nebo kaplička v Karlově Studánce (Mottl, 1966).

Nejen stavby ale také rytiny na zbraních byly na lovecké téma, dále třeba ryté sklo nebo porcelánové figurky nebo různé medaile. „*Nejznámější skleněné figurky, malovaná*

skla nebo keramika a šperky z loveckých trofejí, hračky apod. byly vyrobené panem D. Aulíčkem, který z Čech emigroval“ (Červený 2010, s. 56-59).

V době baroka se myslivosti věnovala velká pozornost. Vznikaly zejména lovecké portréty, slovená zvěř, zátiší nebo zachycovali myslivecké rituály. Takové obrazy jsou cennými zdroji vědomostí o tehdejších zvycích, způsobech lovu nebo stylu oblékání. Bývají uloženy v galeriích loveckých zámků. Mezi nejznámější malíře patří jména jako K. Purkyně, K. Škréta, Z. Burian, J. Židlický, J. Dvořák. V zahraničí nás proslavily ilustrace časopisů od pana V. L. Anderleho (Červený, 2010).

Umělecká fotografie se zaměřovala na zvěř, myslivce, jejich způsob a styl života. První fotografie na toto téma v Čechách nafotil J. V. Staněk, jeho nástupcem byl K. Hájek a pouze zvěř fotografovali J. Zumr, J. Štoch, J. Rys, bratrské duo J. a Z. Holečkové. Sokolníky fotografoval O. Mikulica. Nejsou to ale pouze profesionálové, kdo jsou pro myslivost velkým přínosem, ale i amatérští fotografové mají v mysliveckém světě své místo, jmenovat můžeme např. B. Lošťáka nebo B. Hanáka (Červený, 2010).

Ve 30. letech minulého století se začala Československá myslivecká jednota angažovat i ve filmové produkci a její filmy zaznamenaly prudký rozvoj. V dnešní době nám dokládají cenné informace od minulosti do myslivecké přítomnosti (Červený, 2010).

Mnohem větší pozornosti se zvěři a myslivosti dostávalo v beletriích. Důkazem nám jsou bajky a pohádky, kde získala zvířata hlavní role. V dřívějších dobách žili lidé v podstatně větším spojení s přírodou, vážili si zvěře a půdy a uvědomovali si, že neslouží jen k obživě a nelze jen brát. Každý si uvědomoval, že maso neroste v obchodě a neplýtvalo se jím, ani ostatními potravinami. V mužích nikdo nepotlačoval přirozený lovecký pud a prováděla se hluboká orba a používaly se přírodní hnojiva. Dnešní konzumní společnost zabíjí s vidinou zisku vše živé na polích i mimo ně. Nejde jen o zvěř, ale i ty malé živočichy tvory od motýlů po žížaly a živé ekosystémy jako lesy a louky. Připomenout lze i básníky, kteří se inspirovali přírodou a myslivostí a v dnešních dobách už je pamatuje málokdo, např. J. P. Koubek, K. J. Chmelenský, K. S. Šnajdr a další. „Mezi ty známe patří např. A. Heyduk a V. Hálek. V próze se inspirovali v přírodě a zvěři R. Těsnohlídek, který je autorem známé *Lišky Bystroušky*, A. Jirásek, J. Herben a v zahraničí např. J. Thomayer. Na Šumavě a v jejím okolí našli inspiraci F. X. Svoboda se svojí chotí R. Svobodovou a K. Klostermann“ (Vach, 1997, s. 15-16).

Výraznou měrou ovlivnili širší veřejnost a její pohled na myslivost lesníci a myslivci ze záliby, např. J. Vrba. I vydavatelé a autoři časopisů zaměřené na myslivost se zabývali beletrií např. bratrské duo F. a L. Štětkové, J. V. Rozmara nebo J. Seidl. „*Všeobecně informoval veřejnost o myslivosti vědec píšící beletristické články prof. dr. J. M. Komárek*“ (Vach, 1997, s. 15-16).

Beletristé starší generace jako např. velmi známý E. Musila Daňkovský, J. Hubálka, M. Vysocký, J. Cingroše, K. Červinka nebo F. Budín a další sepisovali své zážitky nebo zkušenosti s myslivostí a lovem a šířili tak osvětu mezi veřejnost. Pan R. Luskač byl lovcem v Rusku a popsal zdejší přírodu a podmínky lovu na Sibiři. V. Paulišta byl dlouhá léta lovcem a průvodcem v Africe a seznámil se i s lovem v Americe a Asii. Lovecké výpravy v Africe organizoval B. Machulka a následně sepsal své zážitky a zkušenosti. „*Mezi současné prozaiky patří například významný ekolog J. Tomeček, mezi další tvůrce patří Z. Kunert, M. Portyš, V. Šimáček, J. Bobek*“ (Vach, 1997, s. 15-16).

Les, myslivost, zvěř či samotní myslivci bývali často předmětem lidových písní a některé sahají opravdu hluboko do minulosti. U většiny písní můžeme prokázat dobu vzniku už v době baroka. Většina těchto písní má nějaký milostný podtext nebo varují před láskou, myslivcem či láskou s myslivcem (Rakušan, 1988).

Velkým přínosem pro propojení myslivosti, lovectví a hudby bylo troubení na lesní rohy během honů a společných lovů. Postupně se lesní roh dokonce zařadil mezi orchestrální nástroje. Lovecké písně či fanfáry a signály skládali L. J. Koželuh, J. A. Koželuh, P. J. Vejvanovský, A. Rejcha, A. Vranický, P. Vranický. Velmi významnou osobností je např. J. V. Stich pod pseudonymem G. Punto, bývalí myslivec z Žehušic, který se svým lesním rohem procestoval celou Evropu a je uznáván jako virtuóz. „*I světoznámý skladatelé používali k podkresu svých písní a skladeb lesní rohy, mezi takové patří: B. Smetana, J. S. Bach (pocházel z lesnické rodiny), A. Dvořák, J. Haydn, Z. Fibich, C. M. Weber, C. Frank, L. Janáček a F. M. Mendelson-Bartholdy*“ (Rakušan 1988, s. 35-37).

2.6 Instituce zabývající se myslivostí

Sdružování myslivců má velmi starou historii, avšak do roku 1849 se mohli myslivci sdružovat jen pokud se jednalo o myslivce z povolání. Teprve císařský patent Josefa II. rušil právo myslivosti na cizí půdě (Červený, 2010).

V roce 1699 u nás vznikl v Hluboké nad Vltavou první myslivecký spolek, kterým byla Myslivecká bratrská pokladna (Lovecké bratrstvo) a první spolek organizující také myslivce ze záliby byl založen roku 1881 a jednalo se o Pražský lesnický spolek Hubertus. Za první oficiální myslivecký spolek je však považován Moravský spolek pro ochranu lovu, který vznikl v roce 1881 v Brně a brzy po svém založení svou činnost rozšířila na celou zemi (Červený, 2010).

2.6.1 Českomoravská myslivecká jednota

Konec 19. století a počátek 20. století byl úrodnou půdou pro vznik řady spolků nejrůznějšího zaměření. V roce 1923 spojením pěti spolků (Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách, Lovecko-kynologický spolek pro Moravu a Slezsko, slovenský Zvas polovnických ochranných združení, Spolek přátel myslivosti v Tišnově a Lovecký klub v Českých Budějovicích) vznikla Československá myslivecká jednota (ČSMJ), která měla v kompetenci celostátní působení. Největší podíl na založení spolku měly J. Žalman, J. B. Martin a K. Podhájský. Během roku 1924 se k ČSMJ přidružovaly i další spolky. V letech okupace se jednota přejmenovala na Česká myslivecká jednota (ČMJ, až nakonec zákonem 4. 225/1947 Sb. zpátky nabyla svého původního jména. Členství se navíc stalo povinností pro všechny myslivce. Na Slovensku se myslivci sdružovali ve Zvazu polovnických ochranných združení (SPOZ). Vývoj obou organizací se ubíral cestou společného sloučení, ke kterému došlo v roce 1961 a dal tak vzniknout jednotné celostátní organizaci, která nesla název Československý myslivecký svaz (ČSMS). Současně došlo k jejímu začlenění do Národní fronty Čechů a Slováků. V roce 1992 se ustanovil název na Českomoravské myslivecké jednotě (ČMMJ). K posunu také došlo v oblasti členství, které se stalo dobrovolným. Tato skutečnost se stala impulsem pro vznik dalších mysliveckých spolků. ČMMJ sídlí v Praze a okresní

myslivecké spolky tvoří nižší organizační části. ČMMJ v sobě zahrnuje i další menší spolky a zájmové kluby (Klub sokolníků, Klub trubačů, Klub fotografů přírody) (Červený, 2010).

2.6.2 Asociace profesionálních myslivců

Tato organizace byla založena v roce 1995. Vedle myslivců z povolání jsou jejími členy také pracovníci z různých oblastí – výzkumu, školství, státní správy, nebo z podnikatelského sektoru. Asociace usiluje o transformaci v oblasti myslivosti (Červený, 2010).

2.6.3 Myslivecká unie ČR

Myslivecká unie vznikla transformací Unie mysliveckých organizací ČR (UMO ČR) v roce 2010. Členy Myslivecké unie jsou – Agrární komora ČR; Asociace profesionálních myslivců ČR; Asociace soukromého zemědělství ČR; Mezinárodní sdružení myslivců příhraničí; Řád svatého Huberta a Safari club International Bohemia chapter (Červený, 2010).

Jak se na stránkách píše: *„Ustavení této platformy má skutečně nejen velký historický význam, ale i význam pro budoucí zdravý vývoj celého odvětví myslivosti. Přelomový historický význam proto, že se poprvé v historii vytváří společná platforma subjektů zainteresovaných v odvětví myslivosti, na níž mohou členové společně diskutovat a společně řešit kritické problémy odvětví. Snahou Asociace profesionálních myslivců ČR, která toto ustavení iniciovala, bylo vytvářet v myslivosti spojovací mosty mezi myslivci, vlastníky honebních pozemků, uživateli honebních pozemků a držiteli honiteb“* (Profimysl, 2013).

Hlavními cíle Unie pro nejbližší období:

- docílit, aby byla myslivost chápána jako významná součást aktivit současného člověka v přírodě, která je organicky spjata se zemědělstvím a lesnictvím;
- v rámci nové koncepce myslivosti posílit práva a kompetence uživatelů honebních pozemků, jako významných ochranářů i hospodářů v přírodě;

- společně prosazovat skutečně odborná a vyvážená řešení všech problémů v myslivosti a vyžadovat plné fungování orgánů státní správy myslivosti na všech stupních (Profimysl, 2013).

Dlouhodobějším cílem je moderní reforma odvětví myslivosti postavená na základech pozitivních prvků historického vývoje myslivosti, zejména v obdobích se stabilizovaným mysliveckým managementem a vynikajícími výsledky v polních oblastech (Červený, 2010).

2.6.4 Nevládní organizace ochrany přírody

Ochrana přírody se v současnosti dostává na vrchol pyramidy společenských témat, a tak stejně jako všude jinde ve světě, i v České republice roste význam nevládních ekologických organizací. Jen v ČR je aktivních několik stovek takovýchto organizací na nejrůznějších úrovních, od místní až po mezinárodní. V oblasti myslivosti se za nejvýznamnější dají označit Český svaz ochránců přírody (ČSOP), Česká společnost ornitologická (ČSO), Hnutí DUHA a Děti země (Červený, 2010).

2.6.5 Mezinárodní organizace myslivosti a ochrany přírody

Jednou z významných mezinárodních organizací v oblasti myslivosti je CIC (Consell International de la Chasse et la Conservation du Gibier), tedy Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvěře se sídlem v Paříži, jež byla založena v roce 1930. ČR je dokonce jedním ze zakládajících členů. Do této organizace je zapojeno několik desítek států. Tato organizace je vyhlášena např. také prací své komise pro výstavy a trofeje (Červený, 2010).

FACE (Fédération des Associations de Chasseurs de l'Union Europe) – Federace mysliveckých svazů Evropské unie na ochranu myslivosti sídlí v Bruselu a byla založena v roce 1977. ČMMJ je jejím členem od roku 1995. Jejím zájmem je zejména koordinace evropské myslivecké legislativy a podpora vzdělávacích projektů, které se zaměřují na myslivectví (Červený, 2010).

FCI (Fédération Cynologique International) – Mezinárodní kynologická federace vznikla v roce 1911 v Belgii se specializuje především na uznávání standardů plemen psů a na rozvoj kynologie jako takový.

IAF (International Association for Falconry and Conservation of Birds of Prey) – Mezinárodní organizace pro sokolnictví a ochranu dravců, jejímž členem je od roku 1992 rovněž český Klub sokolníků (Červený, 2010).

IUCN (International Union for Conservation and Natural Resources) – Mezinárodní svaz ochrany přírody, který vznikl v roce 1948. V roce 1970 byla přijata Světová strategie ochrany přírody, jejímž cílem je zachování ohrožených a vzácných druhů. Právě tato organizace vypracovává známé Červené seznamy či Červené knihy ohrožených druhů. Cílem je také trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů, s kterým má dnes naše společnost v globálním měřítku zásadní problém. Problematika myslivosti je v kompetenci zvláštní komise (Červený, 2010).

WWF (World Wildlife Fund) – Světový fond pro ochranu zvířat vznikl v roce 1961. Jedná se o organizaci, která se podílí na ochranných projektech různého charakteru a podporuje je po stránce odborné, finanční, etické. Její přínos spočívá zejména v její snaze o zachování ohrožených živočišných druhů.

IWRB (International Waterfowl REsearch Bureau) – Mezinárodní byro pro výzkum vodního ptactva. Organizace vznikla v roce 1963.

UIBG (Union International des Biologistes du Gubier) – Mezinárodní unie biologů lovné zvěře, která vznikla v roce 1954.

Ochrana přírody je vzhledem ke své aktuálnosti a naléhavosti tématem i dalších organizací, programů, komisí a výborech Organizace spojených národů (OSN). Jmenovitě v Organizaci pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), v Programu pro životní prostředí (UNEP), v Organizaci pro výživu a zemědělství (FAO) (Červený, 2010).

2.6.6 Deklarace o myslivosti

Deklarace o myslivosti představuje základní programové prohlášení Myslivecké unie ČR. Cílem deklaráce je upozornit na současný kritický stav v rámci myslivectví a současně nabídnout možná řešení. Deklarace přímou reakcí na absenci Konceptu dlouhodobého

rozvoje myslivosti v ČR. Jak se přímo v samotné deklaraci uvádí, jedná se „*nejen o programové prohlášení pro Mysliveckou unii ČR, ale i o základní teze pro záchranu a rozvoj celého odvětví myslivosti.*“ Dalším cílem je rovněž informovat i nemysliveckou veřejnost, podává informace o historickém kontextu myslivosti a vymezuje nezbytné kroky, jich je zapotřebí k minimalizaci a eliminaci krizového stavu v myslivectví (Řehák, 2011).

Záměrem deklarace je vyvolat celospolečenskou diskusi na téma budoucnost myslivosti v ČR, která by měla současně posloužit jako odrazový můstek pro moderní reformu tohoto odvětví. Deklarace přímo apeluje na myslivce a subjekty zainteresované v myslivectví, co jej jich cílem a čeho chtějí v rámci tohoto odvětví dosáhnout, tzn. zda „*zda reformovat, změnit a modernizovat své odvětví, vybojovat si podporu státu i uznání společnosti a být na ně hrdý; - nebo zda bude i nadále zastávat konzervativní postoj svého vedení; s tím, že tato myslivost ještě „nějak“ funguje a snad ještě nějakou dobu vydrží; takže je lepší na sebe moc neupozorňovat, aby vše nebylo ještě horší; a to i přes to, že tato naše myslivosti bez základní modernizace a dlouhodobé podpory státu postupně ztratí svůj progresivní obsah a stane se pouhým lovem (bez ohledu na to, že si i budoucí lovci budou stále říkat „myslivci“)*“ (Řehák, 2011).

2.7 Vztah myslivosti a ochrana přírody

Myslivost byla původně a primárně spojena s lovem, obstaráváním obživy, později s aristokratickou zábavou. Přesto šlo vždy o sounáležitost mezi člověkem a přírodou a jeho využíváním jejich obnovitelných zdrojů. Před vznikem institutu ochrany přírody bylo právě myslivectví příležitostí pro seznamování se s přírodním prostorem a jeho děním. Primárním cílem myslivosti byla efektivita lovu, který se postupně rozšířil o humánní rovnu. Ta se projevovala například v zákazu lovu v době kladení mláďat, příkrmování zvěře v době nedostatku v zimě apod. V rámci ranné myslivosti lidé získávaly poznatky o fungování přírody, díky kterým pak mohly postupně vytvořit pravidla, která se postupně proměnila v tradice a zákony (Pondělíček, 2011).

Honební regál knížete Boleslava I. z roku 950 představuje nejstarší dochované právní ustanovení vyjadřující se k lovu zvěře na území Čech. Dalšími dokumenty, které se zabývaly ochranou zvěře byla nařízení Karla IV. Majestas Carolina z roku 1355 a pak dekret jeho syna Zikmunda z roku 1436 k ochraně zvěře v královských lesích. Nutno podotknout, že tyto výnosy nevznikly za účelem ochrany přírody v moderním slova smyslu. Motivace jejich vzniku spočívala v ochraně majetku mocných aristokratů. V roce 1573 došlo k přijetí usnesení Českého sněmu, čímž byly vymezeny první zásady ochrany zvěře (Červený, 2010; Pondělíček 2011).

V tomto duchu se rozvíjela i následující nařízení. V roce 1728 byl vydán První lovecký řád císařem Karlem VI., následoval patent jeho vnuka, císaře Josefa II. V roce 1786. Tento patent ustanovil povinnost krmit zvěř a také nahrazovat škody zvěří. *„Následná poměrně bohatá legislativně právní směs zákonů a nařízení vyústila v současný zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb., který reaguje na demokratické zřízení ČR. Precizuje vlastnická práva a povinnosti v honitbách spolu s definováním cílů mysliveckého hospodaření, jako je povinnost a ochrany a péče o zvěř“* (Pondělíček, 2001, s. 12).

2.7.1 Zákon o myslivosti č.449/2001 Sb.

Zákon o myslivosti představuje jeden z legislativních pilířů myslivosti na našem území. Tento zákon upravuje: *„chov zvěře žijící volně na našem území ČR; výjimečné držení zvěře v zajetí; dovoz a vývoz živé zvěře; dovoz a vypuštění živočichů, kteří zatím nežijí na území ČR; tvorbu a využití honiteb; postavení a právní poměry honebního společenstva; užívání honebních pozemků a zlepšování životních podmínek zvěře; regulaci stavů a provádění lovu zvěře; provádění lovu živočichů, kteří nejsou zvěří; náhradu škod způsobených zvěří, na zvěři a na mysliveckých zařízeních; kontrolu ulovené zvěře; výkon státní správy myslivosti; dozoru a sankce za neplnění porušení povinností; státní podporu udržení historické a kulturní úrovně tradic české myslivosti“* (Červený 2010, s. 62).

Zákon o myslivosti ve svých úvodních paragrafech (paragraf 3) pojednává o zachování všech druhů zvěře v přírodě. Tímto úkolem jsou pověřeny konkrétně orgány státní správy myslivosti. Podpora a ochrana se vztahuje na kategorii zvěře, která je

považována geograficky za původní. „*Chovem zvěře se rozumějí odborné zásahy sledující určité vymezené biologického cíle, zachování rovnováhy mezi stavy spárkaté zvěře a prostředím, udržování přírodní kvality genofondu zvěře, cílené zvyšování chovné kvality zvěře a úprava stavů zvěře na optimální stav*“ (Pondělíček, 2011, s. 12; Zákon o myslivosti).

Paragraf 8 se vztahuje k základním povinnostem, mezi které patří ochrana myslivosti. Ochrana myslivosti zahrnuje ochranu zvěře před nepříznivými vlivy prostředí, dále před nakažlivými chorobami, před volně pobíhajícími domácími zvířaty a před negativními zásahy lidí. Lidé vstupující do přírody by si měli být vždy vědomí, že si mohou počínat pouze tak, aby nedocházelo ke zbytečnému ohrožování nebo dokonce zranění fauny, stejně jako jejích podmínek pro život. Základní povinnosti tedy zahrnují ochranu životních podmínek zvěře a dále klid v době honitby (Pondělíček, 2011; Zákon o myslivosti).

2.8 Lesní pedagogika

V souvislosti s přesahem myslivosti do oblasti ochrany přírody, je vhodné uvést význam lesní pedagogiky. Na rozdíl od jiných evropských zemí, není lesní pedagogika v naší zemi ukotvena žádným právním předpisem, jako je tomu například v některých spolkových zemích sousedního Německa, Rakouska, Polska nebo Lucemburska (Lesní pedagogika, 2015; Jankovská, 2015).

Je v kompetenci pracovní skupiny, která se zabývá lesní pedagogikou v ČR a která byla ustanovena Ministerstvem zemědělství ČR jakožto poradní orgán ředitele odboru koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství (Lesní pedagogika, 2015; Jankovská 2015).

Lesní pedagogika představuje jednu z forem environmentálního vzdělávání, orientující se primárně na les, vztahy a procesy, které se zde přirozeně odehrávají. Pomocí zážitkové pedagogiky se snaží o žáků probudit zájem o les a přírodu. Záměrem lesní pedagogiky je představit les nejen jako ekosystém, ale současně vyzdvihnout jeho význam pro společnost. „*Lesní pedagogika nevyklučuje hospodářsky motivované působení člověka, ale aktivně je začleňuje a vysvětluje některé předsudky*“ (Jankovská, 2015, s. 12).

2.8.1 Význam lesní pedagogiky

Lesní pedagogika hraje nezastupitelnou roli ve vnímání lesnictví a myslivectví ve společnosti. Přímou na webových stránkách portálu lesní pedagogika se píše „*Lesní pedagogika přibližuje návštěvníkům lesa lesní ekosystém, trvale udržitelné lesní hospodářství, smysl hospodaření v lesích a užitky, které les člověku přináší. Jejím základním principem je vnímání přírody všemi smysly, který zprostředkovávají speciálně vyškolení lesníci (lesníci s pedagogickými znalostmi a zkušenostmi) přímo na svém každodenním pracovišti – v konkrétním lese*“ (Lesní pedagogika, 2015).

Kromě toho, že je lesní pedagogika vhodná pro každého, tedy i pro dospělou populaci, je určena zejména předškolním a školním dětem a obecně dětským kolektivům jako takovým. Lesní pedagogika je v kompetenci organizací zabývajících se správou lesních majetků, hospodařením v lesích či lesnickou osvětou. Dále se jí zabývají lesnické školy na území celé České republiky (Jankovská, 2015).

Primárním cílem lesní pedagogiky je zejména zlepšit vztah člověka k přírodě. Ekologické myšlení se v současné době prohlubuje a lidem mnohem více než před několika málo lety záleží na stavu přírody. Důkazem je namátkou jen zvyšující se aktivita v oblasti třídění odpadu, snaha zmírnit nadužívání plastu a další iniciativy, která postupně narůstá napříč celou společností (Jankovská, 2015).

Organizace zabývající se lesní pedagogikou usilují o podporu pochopení lesa jako přirozeného životního prostoru pro zvířata, o pochopení významu a funkce lesa pro člověka, přičemž cílem je naučit veřejnost chovat se k přírodě ohleduplně, citlivě a odpovědně. Zásadní je působení lesní pedagogiky na generaci dětí, neboť vztah, který člověk získá k přírodě jako dítě je zásadní a určující pro jeho vnímání v dospělosti. Také proto je cílem naučit děti vnímat les a přírodu se všemi jejich zákonitostmi, vztahy a problémy, v neposlední řadě, jak o něj pečovat, chránit jej a na základě toho se v něm odpovídajícím způsobem chovat. Lesní pedagogové přinášejí komplexní chápání lesa z ekologického, ekonomického a sociálního úhlu. Tato spojitost je zásadní, neboť jednotlivé pohledy se vzájemně ovlivňují a podmiňují (Jankovská, 2015).

Mezi další jednotlivé cíle patří „*vysvětlit základní principy hospodaření v lese*“, což v konkrétní podobě představuje práva a povinnosti vlastníků lesa stejně jako jeho návštěvníků. Jde tu v podstatě o vytváření a podporování kladného vztahu veřejnosti

k lesnímu hospodářství, a nakonec i pozitivního přístupu ke dřevu jako jedné z obnovitelných surovin (Lesní pedagogika, 2015).

2.8.2 Cíle lesní pedagogiky

Cíle lesní pedagogiky lze chápat z různých úhlů pohledu. Tato problematika je přehledně charakterizována na stránkách Forestpedagogics.eu (2015). Cíle lesní pedagogika jsou zde rozděleny na vzdělávací, sociální a ekonomické a enviromentální.

V oblasti vzdělávání jsou budovány a komunikovány hodnoty jako respekt k přírodě, odpovědnost, tolerance, uvědomění si okolních živých bytostí a života, mezigenerační solidarita, globální a dlouhodobé myšlení a jednání. Podporuje tvoření a představivost, kooperaci, kompetence činnostní a sociální, interdisciplinární myšlení, zvědavost a koncentraci. Vytváří prostředí pro individuální rozvoj, zajímavá přírodní stanoviště, přírodní biodiverzitu (Forestpedagogics.eu, 2015).

V oblasti sociálních a ekonomických cílů „*zprostředkovává uvědomění užiteků trvale udržitelného hospodaření v lesích, neprodukční hodnoty lesa (rekreace, odpočinek, emoce, estetická hodnota), pochopení lesa jako prostoru, kde pracují lidé – poskytujícího přidanou hodnotu k rozvoji venkova (zaměstnanecké příležitosti, turismus)*“ (Jankovská, 2015, s. 15). Lesní pedagogika rovněž umocňuje komunikaci a interakci mezi městkou a venkovskou komunitou a dále zkvalitňuje vztah k životnímu prostředí na lokální úrovni. Dalším přínosem je propagace dřeva jakožto obnovitelného zdroje (Forestpedagogics.eu, 2015).

V environmentální oblasti má lesní pedagogika rovněž zásadní přínos, neboť napomáhá k rozvoji uvědomění a zodpovědnosti vůči přírodě a odhaluje význam lesů a lesnictví v souvislosti s klimatickými změnami. V neposlední řadě se podílí na zvyšování zájmu a spolupráce vedoucích k takovému charakter hospodaření, které si uvědomuje, že „*lesy jsou zdrojem vody, energie, biodiverzity, chrání půdu a umožňuje pochopit lesní hospodaření a význam všech funkcí lesů*“ (Forestpedagogics.eu, 2015).

2.9 Vztah veřejnosti k myslivosti

V současné společnosti představují vztahy s veřejností neboli tzv. public relation důležitou složku každého oboru a nejenak je tomu i v oboru myslivectví. Public relations mají dlouhou tradici a tento fakt je pochopitelný, neboť vztah veřejnosti k určité problematice byl vždycky důležitý (Ftorek, 2012).

2.9.1 Vztahy s veřejností neboli public relations

První pokusy o ovlivnění veřejného mínění sahají až do dávného starověku. V těchto dobách se začalo používat přísloví *“Hlas lidu je hlasem božím – Vox populi, vox dei”*. Tímto bylo poprvé zaznamenáno, že politici berou názor lidu do povědomí a vlastně zastupují lid, a nejen své vlastní zájmy (Foret, 2008).

Prvním průkopníkem zabývajícím se vztahy s veřejností se stal Edward L. Bernays díky jeho dílu *Crystallizing Public opinion* o metodách public relations. Důsledkem vývoje společnosti vznikaly pochopitelně i public relations, a to hlavně kvůli politice, ekonomice, náboženství a technickému pokroku, jenž mají hlavní vliv na rozvoj mezilidské komunikace a vztahů, které jsou nedílnou součástí lidské společnosti (Foret, 2008).

Do roku 1989, konkrétně do listopadu se v Čechách využívali public relations především pro zahraniční obchody a státní správu.

2.9.2 Definice public relations

Public relations jako termín jsme do našeho jazyka téměř převzali a jeho obvyklý překlad zní *“vztahy s veřejností”*. Nejčastěji používaná zkratka je *“PR”* která se skládá z prvních dvou písmen anglického termínu. Existuje celá řada definic, které usilují o jednoznačné vymezení pojmu PR, avšak jak je tomu i s dalšími termíny, ani v tomto případě neexistuje jen jedna univerzální definice. Public relations má rozdílné cíle, využívá různé techniky, aktivity (Svoboda, 2009; Přikrylová, 2019).

Jednou z nejrozšířenějších definic je definice přijatá v roce 1978. Definice podle Foreta zní: *“Public relations představují plánovitou a systematickou činnost, jejímž cílem*

je vytvářet a upevňovat důvěru, porozumění a dobré vztahy naší organizace s klíčovými, důležitými skupinami veřejnosti" (Foret, 2008, s. 23).

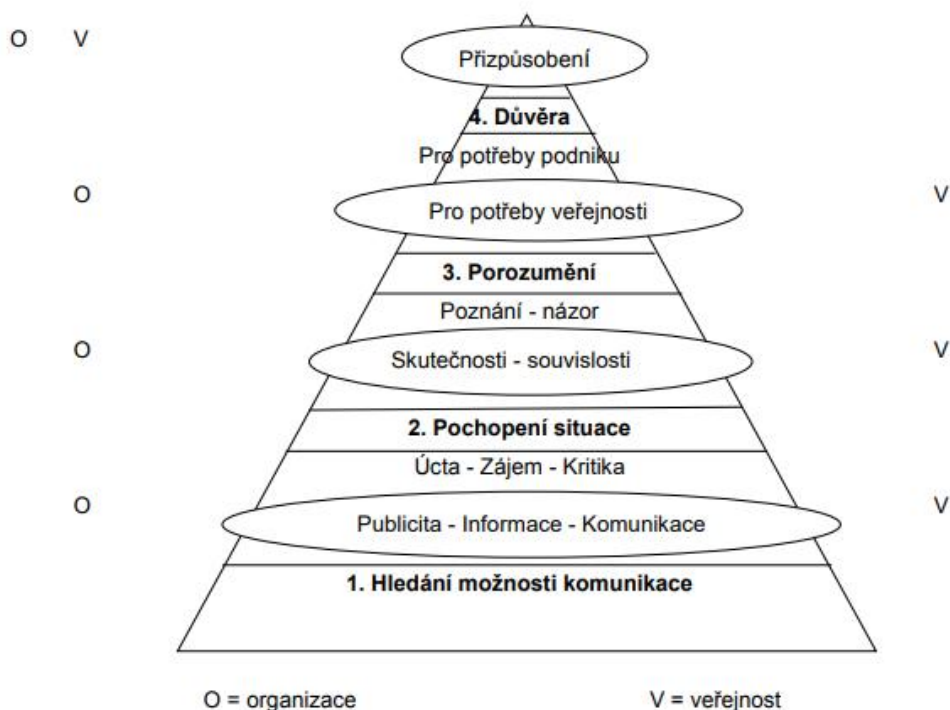
Lesly definuje public relations takto: *„Public relations jsou vědou a uměním, jak chápat, vytvářet a ovlivňovat veřejné mínění. Jejich hlavním nástrojem jsou hromadné sdělovací prostředky. Zahrnují v sobě prvky psychologie, politiky, ekonomiky, společenského pohybu a další složky, avšak stojí mimo ně“ (Lesly, 1995, s. 36).*

Svoboda definuje public relations prostřednictvím vzájemné důvěry, protože její opravdovou hodnotu pochopíme teprve tehdy, když ji ztratíme. Svobodova definice zní takto: *"Public relations jsou sociálně komunikační aktivitou. Jejím prostřednictvím působí organizace na vnitřní i vnější veřejnost se záměrem vytvářet a udržovat s ní pozitivní vztahy a dosáhnout tak mezi oběma vzájemné porozumění a důvěru. Public relations organizace se také uplatňují jako nástroj svého managementu" (Svoboda, 2009).*

Public relations se v encyklopedii popisuje takto: *„vztahy k veřejnosti, výzkum a ovlivňování veřejnosti (veřejné mínění) s využitím poznatků zvláště sociologie a psychologie. Rozvoj v USA od 2. poloviny 30. let 20. století, praktiky public relations jsou využívány např. při zkoumání vztahů mezi podniky, institucemi a společenským prostředím“ (Malá ilustrovaná encyklopedie, 1999, s. 724).*

Ve svém díle Praxe komunikace s veřejností Němec píše, že ke shodě vlastních zájmů se zájmy širší veřejnosti může dojít jen tehdy, když se budeme držet PR pyramidy a povede se nám dodržet všechny její fáze (Němec, 1996)

Obrázek č. 1 - PR pyramida

Zdroj: Němec (1996, s. 25)

Význam a cíle public relations

Pokud aktivně působíme na okolní prostředí prostřednictvím komunikace, přičemž používáme různé techniky a činnosti, můžeme dosáhnout dříve stanoveného vnímání daného subjektu. Tímto způsobem ovlivňujeme mínění veřejnosti a vytváříme si určitou image, a to, jak na okolí působíme (Lesly, 1995).

2.9.3 Veřejné mínění

Veřejné mínění je velice široký pojem a žádná přesná a oficiální definice pro něj zatím neexistuje. Vzdělanost a informovanost lidí roste a s tím i úroveň ekonomiky a demokracie ve společnosti, díky tomu stouplо veřejné mínění jako společenská hodnota a je v současné době všeobecně uznáváno. Veškeré projekty, veřejné problémy nebo názory jsou na tom lépe s podporou veřejnosti než ty, se kterými společnost nesouhlasí. To nám dnes pochopitelně přijde jako samozřejmost, ale ne vždy tomu tak bylo (Svoboda, 2009).

Svoboda charakterizoval veřejné mínění podle těchto vztahů.
„Některé hlavní rysy a vztahy veřejného mínění:

- *veřejné mínění odráží současné názory, postoje i nálady veřejnosti,*
- *nelze tedy veřejné mínění považovat za přesné rozumové poznání,*
- *veřejné mínění obsahuje vždy prvky subjektivnosti, přibližnosti a dojmovosti,*
- *veřejné mínění má silnou dynamiku, rychle se může změnit,*
- *veřejné mínění je dáno společenským zájmům, znalostí a tradic,*
- *veřejné mínění se vytváří jen k významným podnětům (jevům, názorům, osobnostem či událostem),*
- *veřejné mínění je ovlivnitelné mnoha způsoby: projevy politiků, manipulací demagogů, každodenním působením tzv. opinion leaders a zejména však masmédií“*
(Svoboda, 2009, s. 84).

Spojení public relations s veřejným míněním je klíčové. Protože se public relations snaží vytvořit co nejlepší obraz neboli image pro veřejné mínění a získat ho tak na svou stranu. K tomu využívají všechny možné informace, jak veřejné mínění působí v nejrůznějších skupinách ve společnosti (Svoboda, 2009).

Foret tvrdí: *„Obecně lze říci, že veřejné mínění představuje názory a postoje, které mají odezvu ve společnosti. Podle existující odezvy můžeme rozlišovat aktivní a pasivní veřejné mínění (podle toho, zda mají zjevnou odezvu, nebo zda je zjišťujeme průzkumem)“*
(Foret, 2008, s. 67).

2.10 Myslivost a marketing

Myslivost je jedinečný obor s mnoha staletou tradicí, avšak možná právě jeho dlouhá tradice a pokračování ve řadě stereotypů, dovedli myslivost jako odvětví do situace, kdy nestačí adekvátně reagovat na rychlé tempo současné doby a její trendy v oblasti zviditelnění se, jako nejen tradičního oboru, který má své místo ve společnosti, ale současně jako progresivního oboru, který se stále vyvíjí a přizpůsobuje potřebám doby. Je patrné ze samotných vyjádření předních osobností z oblasti myslivectví, že je potřeba na nové změny reagovat, a to co nejrychleji, jinak se stane myslivectví oborem pouze pro starší generace a nebude nikoho, kdo by jeho tradici udržoval i pro další generace. Jedním

ze signálů, že si myslivci uvědomují složitou situaci, do které se dostali, je i zmíněná Deklarace myslivosti, které právě reaguje na krizový stav myslivectví v ČR (ČMMJ, 2019).

2.10.1 PR v myslivosti

Obor myslivosti v 21. století dlouho spoléhal pouze na svou dlouhou tradici. Je teprve otázkou posledních let, kdy si mnozí z řad tohoto oboru uvědomili, přiznali, že je potřeba radikálních změn, které by přivedly do řad myslivectví novou generaci a současně zlepšily názor veřejnosti. Laická veřejnost má o myslivectví značně zkreslenou a nedostačující představu, která se odráží spíše v negativním vnímání tohoto oboru.

V myslivectví je činných mnoho organizací, které usilují o lepší informovanost veřejnosti. Mnoho z nich jsme uvedli v předchozí části práce. Do povědomí se myslivost dostává zejména díky těmto institucím, které informují veřejnost zejména prostřednictvím svých webových stránek.

Myslivost na internetu

Ministerstvo zemědělství ČR	www.mze.cz
Českomoravská myslivecká jednota	www.cmmj.cz
Řád svatého Huberta	www.radsvatehohuberta.cz
Asociace profesionálních myslivců	www.profimysl.cz
Institut ekologie zvěře	www.vfu.cz/univ_prac/ekologie_zvere
Lesy České republiky, s.p.	www.lesy-cr.cz
Vojenské lesy a statky, s.p.	www.vls.cz
Ústav pro hospodářskou úpravu lesa	www.uhul.cz
Státní veterinární správa ČR	www.svscr.cz
CIC-mezinárodní rada pro myslivost	www.cic-wildlife.org
FACE-sdružení mysliveckých org. EU	www.face-europe.org
IAF-mezinár. asoc. pro sokolnictví	www.i-h-f.org
Klub sokolníků ČMMJ	www.sokolnictvi.net

Zdroj: ČMMJ (2019).

Vedle internetových stránek o sobě obor myslivectví informuje také díky časopisům, které vydává. Jedná se o:

Časopisy, informační portály

Myslivost	www.myslivost.cz
Svět myslivosti	www.silvarium.cz/svetmyslivosti

Zdroj: ČMMJ (2019).

Jak už bylo uvedeno, řada myslivců si je vědoma, že jejich obor nemá v očích veřejnosti zrovna ten nejlepší obraz. V článku s názvem Myslivci a veřejnost – jak zlepšit mínění o nás? je přímo uvedeno: „...o tom, že myslivost nemá příliš dobrý kredit v očích veřejnosti, se asi nemusíme přesvědčovat a při podrobnějším zkoumání můžeme s obavami pozorovat stále sílící trend naprostého nepochopení až odmítání myslivosti u mladších generací. Tento stav asi nikoho z nás netěší, ovšem na druhou stranu jen málokdo má chuť a kapacitu se blíže zamyslet nad jeho příčinami, případně udělat něco pro změnu. Bohužel jen výjimečně dokážeme náležitě prodat široké veřejnosti přínosy naší činnosti...“ (Smutný, Kramler, 2019).

Autoři dále zmiňují situaci v sousedních zemích, kde je stav o mnoho lepší a poukazují na negativní mínění veřejnosti, která si všímá zejména skutečnosti, že myslivci zabíjí zvířata, vnímá je jako uzavřenou skupinu. Za rozhodující autoři považují, „aby myslivost dokázala držet krok s jinými zájmovými skupinami a začala promyšleně působit na mínění veřejnosti, z níž je rozhodující oslovení mladé generace“ (Smutný, Kramler, 2019).

Myslivost úzce souvisí s ochranou přírody, veřejnost však tuto skutečnost vnímá jen zřídka. V oblasti enviromentální výchovy panuje obrovský potenciál, jak se přiblížit mladé generaci a změnit její pohled na myslivectví pozitivním způsobem, avšak i zde myslivectví jako obor značně pokulhává za organizacemi, které se specializují na ochranu přírody. Myslivec by tak mohl být vnímán nikoliv jako škůdce nebo primitiv, ale naopak jako člověk zasvěcený do problematiky, který rozumí svému oboru, je v něm odborníkem

a současně figuruje jako ochránce lesa. Z popudu této situace pak vznikla iniciativa, která se snaží veřejnosti prezentovat myslivectví v lepším světě, konkrétně jde o založení pravidelné rubriky Myslivci a veřejnost – jak zlepšit mínění o nás? uveřejněné v časopise Myslivost a současně na příslušných webových stránkách (Smutný, Kramler, 2019). Mezi další aktivity na poli propagace myslivosti lze spatřovat i v dalších oblastech. V letošním roce bude například vydáno celkem 20 emisí poštovních známek o celkovém počtu 35 ks známek a z toho 4 poštovní známky jsou na téma „Myslivost v ročních obdobích“. Jedná se o vůbec první poštovní známky s ryze mysliveckým námětem. Asociace profesionálních myslivců České republiky (APM) se touto cestou snaží podpořit budoucnost tohoto oboru a současně „*také výrazným způsobem přispět k propagaci práce myslivců v jubilejním roce 2000*“ (Kříž, 2020).

2.10.2 Využití sociálních sítí

Mnoho činitelů z oboru myslivosti si uvědomuje, že v dnešní době nelze bez výrazného ovlivňování médií natrvalo obstát a jedním z nejdůležitějších nástrojů jsou právě sociální sítě představující jednu z nejdůležitějších komunikačních i marketingových platforem (Vaca, 2018).

Na Facebooku najdeme několik profilů, které využívají myslivecké organizace, např. názvu „myslivost“ využívá několik facebookových profilů. Ten nejpočetnější s názvem Myslivost má 34 tisíc členů. Myslivost, příroda a kynologie, čítá 5,4 tisíc členů. Stránka Myslivost, přátelé a lidé má 2,2 tisíc členů.

Profil s největším počtem členů, tedy Myslivost z.s., na svém profilu uvádí, že „*Myslivost je soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři, jako součást ekosystému, a spolková činnosti směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků, jako součást kulturního dědictví. Skupina Myslivost slouží jako diskusní fórum, pro myslivce, sokolníky, trubače, kynology, milovníky přírody, fotografy, umělce, zbrojře, nožiče a laickou veřejnost – jednoduše pro všechny které myslivost – tedy péče o zvěř a její lov, oslovuje. Členové skupiny zde mají možnost rozšiřovat své znalosti, získávat nové poznatky a svým chováním zlepšovat obraz myslivosti v očích laické veřejnosti. Myslivost*

je zájmová činnost se silnou tradicí, ale neustále se vyvíjející. Toto fórum má ambici, stát se zdrojem informací o novinkách v oblasti myslivosti, a zároveň umožnit členům skupiny o těchto novinkách, a nejen o nich, diskutovat“ (Myslivost z.s., 2019).

Z výše uvedeného je patrné, že i myslivecké organizace a myslivectví jako takové se snaží zviditelnit i prostřednictvím sociálních sítí, které v současnosti představují nejefektivnější kanál k rozšíření povědomí.

Často se zdá, že jsou zájmy myslivců a ochránců přírody v rozporu, avšak například na facebookové stránce Myslivci najdete výzvu *„hledáme dobrovolníky na procházení luk před sečením, kde aktivně vyhledáváme a vyháníme zvěř, především čerstvě narozená srnčata.“* Myslivost tedy není rozhodně v rozporu s ochranou přírody a zvěře, jak se mnozí domnívají.

2.10.3 Mladá generace a myslivost

Mnoho myslivců si uvědomuje situace, v které se jejich obor nachází a usilují o radikální změnu, která by tento obor v očích veřejnosti „očistila“ a současně docílila jeho větší atraktivnosti pro mladou generaci, která je jeho jedinou budoucností.

Na stránkách Svazu myslivosti se dočteme, že *„na poli práce s mládeží a veřejností máme co dohánět.“*

Jednou z motivací k napsání práce bylo rovněž zjistit, zda je skutečně obraz myslivosti u mladé generace tak negativní a zda se tento pohled liší v závislosti na pohlaví, věku či velikosti bydliště či dalších faktorech.

Zájem mladé generace o myslivectví rok od roku klesá. Jedná se o skutečnost, kterou se snaží vyřešit také největší myslivecká organizace u nás, Českomoravská myslivecká jednota (ČMMJ). Do řad myslivců se každoročně hlásí kolem 1200 až 1400 zájemců. *„Ale pořád to není tolik jako před dvaceti třiceti lety. Společnost se vyvíjí a zájmy mladých lidí jsou různorodé. Dnes mají daleko více příležitostí“* (Nová, 2020).

2.10.4 Historie práce s mládeží

Myslivost se může pyšnit opravdu dlouhou tradicí, avšak pouze ta nezaručí, že se v ní bude nadále pokračovat. V minulosti se podnikaly myslivecké organizace a spolky řadu akcí, které sloužily jako osvěta a propagace tohoto oboru. V roce 1923 byla založena Československá myslivecká jednota, pod jejíž patronací bylo uspořádáno množství mysliveckých přednášek s promítáním filmů a diapozitivů a v rámci filmového osvětového oboru bylo natočeno více jak 40 vzdělávacích a propagačních filmů o zvěři a myslivosti jako takové. Další léta 1939 až 1948 vyprodukovala řadu filmů, které fungovaly jako nejnázornější studijní nástroj pro adepty myslivosti. Dokonce na Ústředním výboru ČSMJ byl zastoupen propagační, osvětový a filmový referent. Pro mládež byl v této době obor myslivectví atraktivní (Smutný, 2019).

Ani myslivosti se v 50. letech minulého století nevyhnula vlna „zlidovění“, která přinesla mnoho dalších členů do řad. Režim tahal za nitky i v tomto odvětví. Vznikalo mnoho kroužků, klubů, domů dětí a mládeže, jejichž cílem bylo zejména podpořit loajalitu mladé generace. Myslivci pořádaly například vlastní soutěže, pořádaly se akce jako „Prodej prvního zajíce nebo bažanta“. Tyto akce byly používány k financování nákupu knih pro jednotlivé knihovny okresních mysliveckých organizací, národních škol nebo obcí. V roce 1950 proběhla akce „Týden lesů“, která byla uspořádána s cílem obnovit lesy zničené následky války a okupace a postupně se stala příkladem široké veřejnosti, neboť v jejím rámci desetitisíce myslivců vysazovali remízky a křiviny, sbírali semena lesních stromů, zalesňovali močály, lomy, holiny apod. (Smutný, 2019).

V letech 1965 až 1975 se ČSMJ usnesla na kroku, díky kterému mělo dojít ke zvyšování odborné úrovně členstva a informování veřejnosti o významu myslivosti. V souvislosti s tím byly zajištěny rozhlasové relace, přednášky pro veřejnost, pořádala se filmová promítání, byly publikovány články v denním tisku. Dalším krokem bylo zlepšování vzdělávacího muzea v Lednici, nebo pravidelná spolupráce s mladou generací. Ústřední výbor ČSMJ podnikal další kroky, které měly podporovat odvětví myslivosti. Například vyvíjel snahu o spolupráci se státním rozhlasem a televizí, podporoval také soutěž o nejlepší amatérský myslivecký film, fotografii, dokonce divadelní hru. V tomto směru bylo úsilí ČSMJ opravdu intenzivní. ČSMJ svou aktivitu nasměrovala rovněž

směrem ke školám, pionýrským organizacím, navázala spolupráci s Československým svazem mládeže. Pořádány byly přednášky, besedy, filmová představení, o myslivecké tematice se psalo ve veřejném tisku, byla prezentována na výstavách. Velkou akcí mysliveckého odvětví se stala akce „Červen – měsíc myslivosti“. První ročník byl uspořádán v roce 1959 a opakoval se každý rok. Rokem 1964 nesla ČSMJ nový název, a to Československý myslivecký svaz (ČSMS). Jeho aktivita se soustředila na spolupráci s ústřední radou pionýrské organizace. Hlavním cílem bylo neustále podporovat zájem mládeže o přírodu a její ochranu. Zcela přelomový byl rok 1983, ve kterém ČMS získal Kulturní cenu za nejlepší systém práce s mládeží, a to od Mezinárodní myslivecké rady CIC (Smutný, 2019).

Pro účely propagace vzniklo kolem osmdesáti filmů. S dětskou tematikou jmenujme např. Chlapec a srna, Míra Dareba, Mládež pomáhá myslivosti apod. Dále vznikaly pořady pro televizní diváky jako Lovy beze zbraní, Poľovníctvo v ČSSR, Mufloní stopou, Výstřel za odměnu, Vlaštovka, Zahájení června – měsíce myslivosti, televizní Mates s pořadem o sokolnictví. Dalším z mnoha počinů bylo založení Družiny mladých myslivců pro mládež (15 až 18 let) v roce 1984 (Smutný, 2019).

Soutěž „Dovedné ruce“ byla poprvé vyhlášena Ústředním výborem ČMS ve školním roce 1984–1985. Byla určena pro kroužky mladých přátel myslivosti a ochrany přírody a zájmové oddíly Domů dětí a mládeže. Soutěž byla rozdělena do pěti oblastí:

1. Soutěž o nejlepší kroniku kroužku MPMOP.
2. Malířská soutěž – příroda našima očima – život v přírodě, ochrana.
3. Fotografická soutěž – příroda objektivem dětí.
4. Stavba modelů mysliveckých zařízení.
5. Práce dovedných rukou – modely, pomůcky, sbírky související s myslivostí a ochranou přírody (herbáře, samorosty, výrobky z moduritu atd.).

„Soutěž probíhala ve třech kolech (místní, okresní, národní), přičemž každé kolo probíhalo formou třech částí: 1. vstupní úkol – písemný test, 2. zájmový úkol (sbírka přírodnin, zápisník se záznamy pozorování zvěře, kresby, tabulky, sbírky hmyzích škůdců apod.) a 3. závěrečný úkol (tímto se prověřovalo, zda soutěžící dobře zná předkládané věci z předcházejících úkolů). Je poměrně značná škoda, že se tato soutěž nedochovala do dnešní doby a nepokračuje se v ní“ (Smutný, 2019).

3 Výsledky výzkumu v Pardubickém kraji

3.1 Metodika výzkumu

Jako metoda výzkumu bylo využito dotazníkového šetření, která je pro charakter výzkumu nejvhodnější. Jeho cílem je zjistit současný stav poznání v laické veřejnosti a její postoj k myslivosti a přírodě obecně. Cílem dotazníku bylo ověřit následující hypotézy s tím, že získané informace lze využít i v cílené propagace myslivosti diferencované vzhledem k různým cílovým skupinám.

Dílčí hypotézy jsou následující:

1. Lidé z měst budou více negativně vnímat myslivce a zároveň budou mít menší znalosti o současné přírodě.
2. Absolventi (studenti) technických oborů budou negativněji vnímat myslivce a zároveň budou mít menší znalosti o současné přírodě.
3. Postoj žen bude k myslivosti více negativní, a to z důvodu větší snahy o ochranu přírody, tedy v důsledku neznalosti (za kterou může právě nedostatečná propagace myslivosti).
4. Lidé se středoškolským vzděláním budou myslivost považovat za povolání častěji než lidé s nižším vzděláním.

3.2 Myslivost v Pardubickém kraji

V Pardubickém kraji působí mnoho mysliveckých spolků, např. Okresní myslivecký spolek Pardubice. Rovněž v tomto kraji se místní myslivecké spolky snaží vyvíjet iniciativu, která by myslivost přiblížila v pozitivním světle veřejnosti. V roce 2018 uspořádala organizace Myslivost z.s. vzdělávací program pro děti v pardubickém parku na Špici, která byla zacílena na školy a školky v Pardubicích. Cílem bylo účastníky seznámit s českou myslivostí, jakožto „*prastarou činností našeho národa, navíc zapsanou v seznamu nehmotného kulturního dědictví České republiky. Dokonce sokolnictví se dostalo na seznam UNESCO*“ (Malý, 2018).

Tato akce a jí podobné mají upozornit na skutečnost, že „opravdu myslivost není jenom o lovení volně žijící zvěře, ale spíš o ochraně a záchranných programech původně žijících druhů zvěře a ptáků. Je to nepostradatelná součást ochrany české přírody. Ve světě bývá právem uznávaná“ (Malý, 2018).

3.3 Statistické vyhodnocení

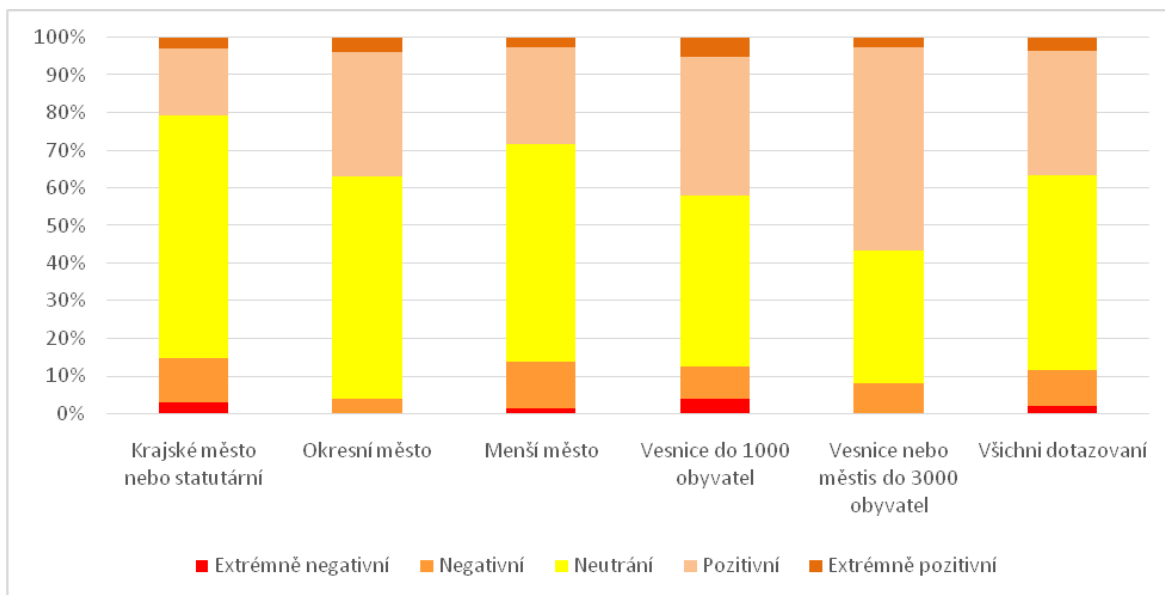
Vztahy některých faktorů (pohlaví, typ školy, úroveň dosaženého vzdělání, místo pobytu apod.) a vybraných výsledných odpovědí z dotazování jsou analyzovány pomocí kontingenčních tabulek a grafů. Pro testování nulové hypotézy, že výsledky dotazování na těchto faktorech nezávisí, nebylo vhodné použít standardní testy chí kvadrát, které jsou k dispozici ve statistických funkcích excelu, protože v některých polích tabulek se nedosahovala hodnota absolutních četností doporučené velikosti pět a více (Anděl, 2007). Pro testování se tedy použil Fisherův faktoriálový fisher.test v R software (R Core Team 2018). Tato funkce poskytuje při testování tzv. p-hodnotu daného testu (viz Wonnacot, 1992). Pokud je tato p-hodnota menší než 0,10, lze hypotézu nezávislosti zamítnout na hladině významnosti 90 %. Pokud je tato p-hodnota menší než 0,05, lze hypotézu nezávislosti zamítnout na hladině významnosti 95 %. Uváděné vypočtené p-hodnoty pro uvedené tabulky, resp. grafy často přesahuje hodnotu 0,10. V těchto případech pak nelze ze statistického hlediska nulovou hypotézu nezávislosti zamítnout. Pro dosažení průkaznějších výsledků by bylo zřejmě nutné ještě dále navýšit počet dotazovaných.

3.4 Stanovené hypotézy

Hypotéza 1

Lidé z měst budou více negativně vnímat myslivce a zároveň budou mít menší znalosti o současné přírodě.

Graf č. 1 Vztah k myslivosti dle místa pobytu

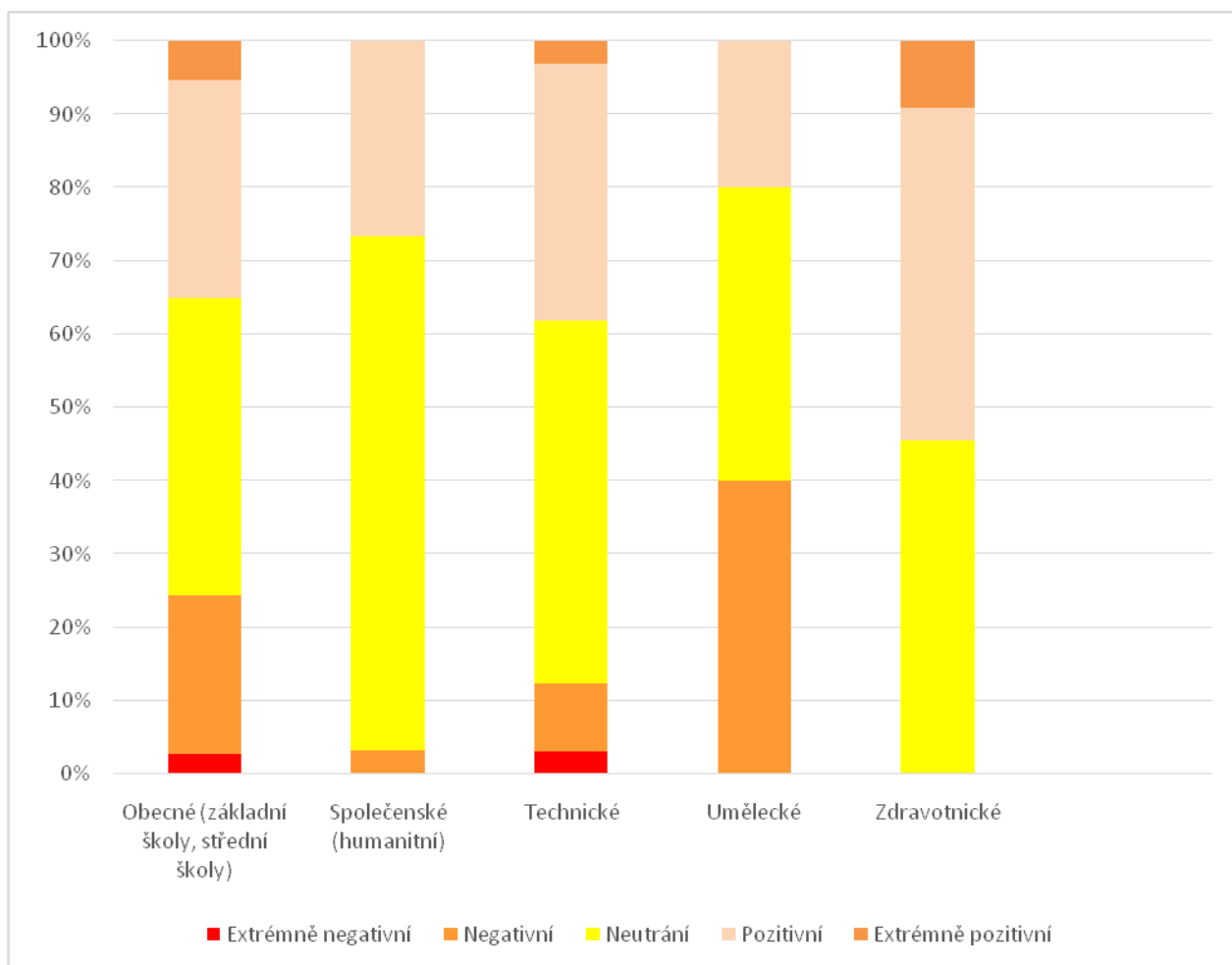
p-hodnota je 0,1974

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že lidé z měst mají k myslivosti převážně neutrální vztah. Negativní postoj pak nejčastěji panuje u lidí z krajského či statutárního města a menších měst. Nejvíce negativních postojů se nakonec objevilo u obyvatel vesnic do 1000 obyvatel. Hypotéza se tedy nepotvrdila.

Hypotéza 2

Absolventi (studenti) technických oborů budou negativněji vnímat myslivce a zároveň budou mít menší znalosti o současné přírodě.

Graf č. 2 Vztah k myslivosti dle typu oboru

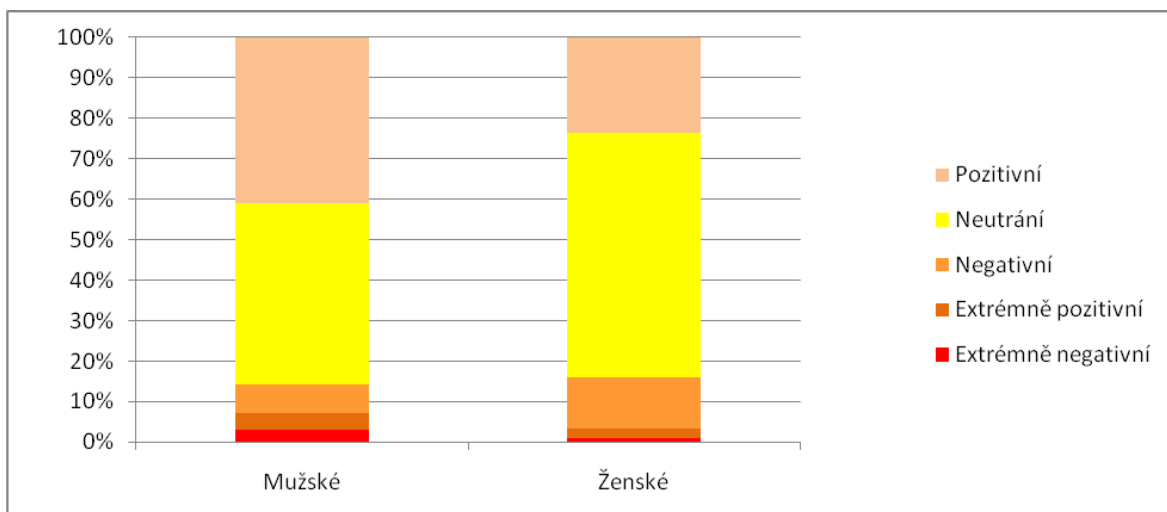
p-hodnota je 0,1359

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že absolventi technických oborů vnímají myslivce převážně neutrálně. Nejvíce negativní postoj se nakonec objevil u uměleckých oborů. Hypotéza se tedy nepotvrdila.

Hypotéza 3

Postoj žen bude k myslivosti více negativní, a to z důvodu větší snahy o ochranu přírody, tedy v důsledku neznalosti (za kterou může právě nedostatečná propagace myslivosti).

Graf č. 3 Vztah k myslivosti dle pohlaví

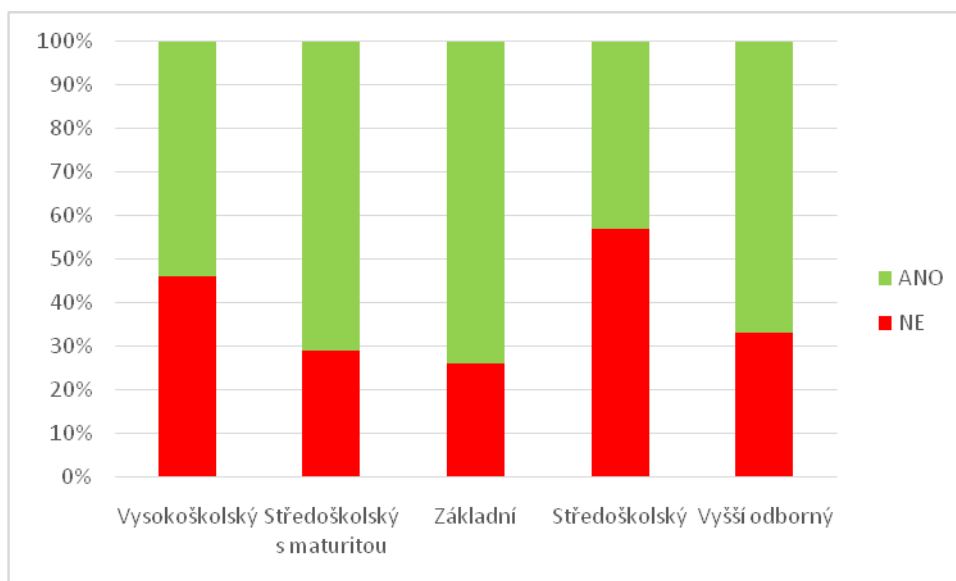
p-hodnota je 0,009995

Díky dotazníkovému šetření bylo zjištěno, že ženy chovají k myslivosti převážně neutrální postoj, oproti mužské populaci je však více zastoupen i postoj negativní. Hypotéza se tedy potvrdila.

Hypotéza 4

Lidé se středoškolským vzděláním budou myslivectví považovat za povolání častěji než lidé s jinými úrovněmi dosaženého vzdělání.

Graf č. 4 Vztah myslivosti jako k povolání dle úrovně dosaženého vzdělání

p-hodnota je 0,05247

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že nejčastěji za povolání považují myslivectví skutečně respondenti se středoškolským vzděláním (s maturitou). Paradoxně nejméně považují myslivectví za povolání také středoškolsky vzdělaní respondenti, avšak bez maturity. Hypotéza se tedy potvrdila u středoškoláku s maturitou.

3.5 Výsledky meritorní části dotazníku

Dotazníkového šetření se zúčastnili muži podílem 54,7 %, oproti tomu 45,3 % tvořilo ženského pohlaví. Nejvyšší počet dotazovaných respondentů bylo ve věku 24-25 let.

61,1 % dotazovaných studuje na vysoké škole, dále pak 27,8 % jsou studenti střední školy s maturitou, 6 % středoškoláků a 2,6 % s vyšším odborným vzděláním.

Tabulka č. 1. Úroveň vzdělání respondentů

Vysokoškolské vzdělání	61,10%
Středoškolské vzdělání s maturitou	27,80%
Středoškolské vzdělání	6%
Vyšší odborné vzdělání	2,60%

Nejvyšší počet, co se týče studijního zaměření, zaznamenaly technické obory, 94 respondentů, což představuje 40,2 % z celkového počtu dotazovaných. Jako druhé v pořadí jsou přírodovědné obory s počtem 36 respondentů, tedy 15,4 %. Na třetím místě je umístěné společenské (humanitní) zaměření - 28 respondentů (12 %) a jako čtvrté jsou obecné (základní školy nebo střední školy) v počtu 20, což představuje 8,5 %. Dále je zde ještě spousta dalších oborů, ale jsou pod hranicí 5 %.

Tabulka č. 2 Typ vzdělání respondentů

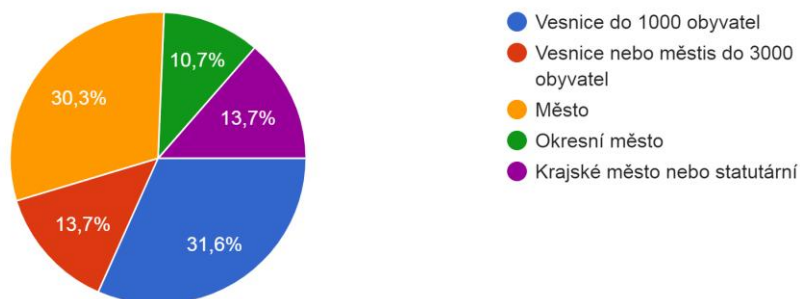
Studijní zaměření	počet resp.	v %
Technické obory	94	40,20%
Přírodovědné obory	63	15,40%
Společenské (humanitní) zaměření	28	12%
Obecné (zákl a stř. školy)	20	8,50%
Ostatní		pod 5%

Místo původu dotazovaných respondentů: Větší část dotazovaných pochází z města tzn. 128 respondentů (54,7 %), zbytek v počtu 106 dotazovaných (45,3 %) pochází z vesnic.

Graf č. 5

Odkud pocházíte?

234 odpovědí

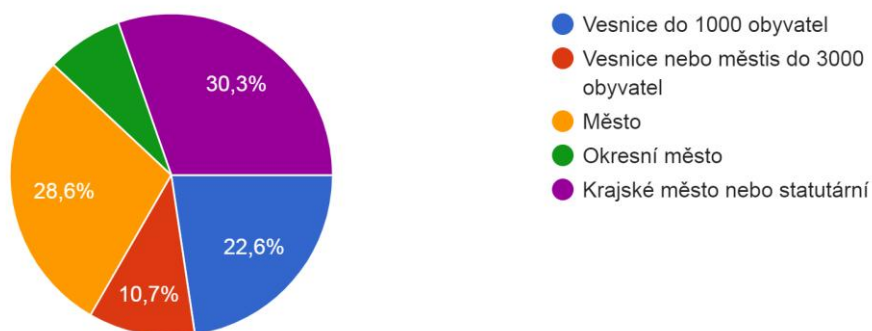

V současné době žije nejvyšší počet opět ve městech – jde o 66,7 % (156) respondentů. Zbytek žije na vesnicích, tedy 33,3 % (78) respondentů.

Graf č. 6

V současnosti žijete?

234 odpovědí

Příroda:

Na otázku, zda v norách žije divoký králík, zajíc nebo oba, odpovědělo správně (divoký králík) 94 respondentů, tedy 39,7 %. Druhá nejčastější odpověď byla, že v norách žijí oba živočichové s počtem 64 respondentů (27 %). Odpověď, že v norách žijí zajíci, získala 58 respondentů (24,5 %). Že v norách nežije ani jeden z uvedených, si myslelo 21 lidí, tedy necelých 9 %.

Jestli je nutrie u nás původní druh, odpovědělo správně (NE) 146 respondentu tzn. 61,6 %, zbylých 91 (38,4 %) zvolilo nesprávnou odpověď (ANO). U poznávací otázky podle obrázku, na kterém byl daněk, uvedlo správnou odpověď pouze 33 respondentů.

Další otázkou bylo, jestli je prase divoké (sus scrofa) všežravec, býložravec, masožravec nebo mrchožrout, odpovědělo správnou odpovědí (všežravec) 208 dotázaných z celkového počtu, což znamená 87,8 %. Nesprávné odpovědi, jako býložravec uvedlo 27 respondentů (11,4 %), a dokonce dva respondenti odpověděli, že prase divoké je masožravec (0,8 %).

Vztahy:

Na to, jaký mají respondenti **vztah k přírodě** se nabízelo pět odpovědí (extrémně pozitivní, pozitivní, neutrální, negativní a extrémně negativní). Většina dotázaných má k přírodě pozitivní vztah, takto odpovědělo 159 respondentů (67,1 %). Extrémně pozitivní vztah má vůči přírodě 58 oslovených (24,5 %) a neutrální vztah k přírodě má 19 respondentů (8 %). Jedna odpověď byla pro extrémně negativní vztah.

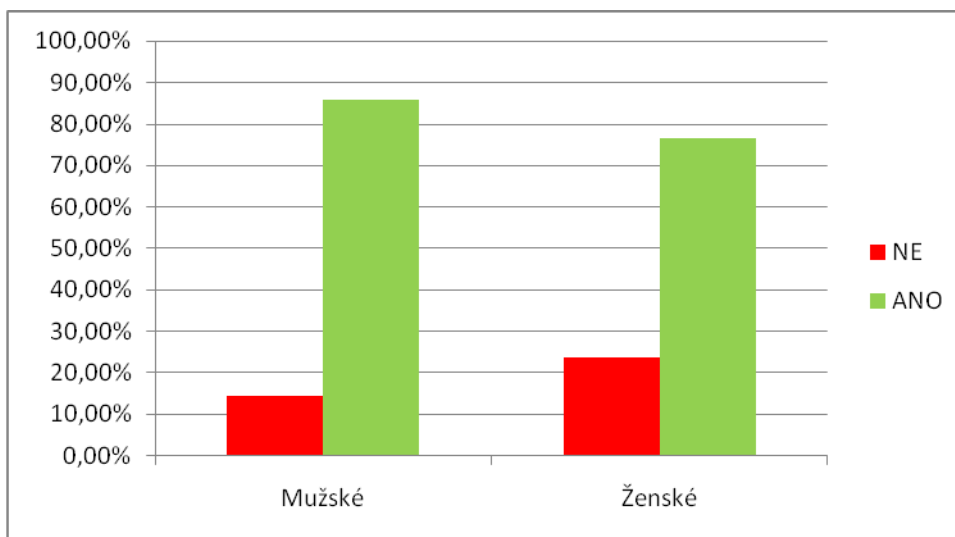
Co se týče **vztahu k myslivosti**, byly odpovědi stejné jako u předchozí otázky. Něco málo přes polovinu oslovených zaujímá vůči myslivosti neutrální postoj – v počtu 122 tzn. 51,5 %. Pozitivně na myslivost nahlíží 80 respondentů (33,8 %). Odpověď negativní použilo 22 dotázaných (9,3 %). Extrémně pozitivní vztah k myslivosti uvedlo 8 respondentů (3,4 %) a extrémně negativně na myslivost nahlíží 5 dotázaných (2,1 %).

Vztah k lesnímu hospodářství. Opět se nabízelo stejných pět odpovědí jako u předešlých otázek. Většina na něj nahlíží pozitivně, 117 respondentů (49,4 %), extrémně pozitivně pak 12 oslovených (5,1 %). Neutrální postoj k lesnímu hospodářství zaujímá 101 dotázaných (42,6 %). Negativní vztah k lesnímu hospodářství má 6 lidí (2,5 %). Jedna odpověď byla pro extrémně negativní vztah.

Vztah k rybolovu. Nadpoloviční většina má k rybolovu neutrální vztah - 121 respondentů (51,1 %). Pozitivní postoj zaujímá 68 dotázaných, tedy 28,7 %. Extrémně pozitivní pak 23 oslovených (9,7 %). Negativní a extrémně negativní má zbylých 10,6 %.

Na otázku, zda **je rozdíl mezi myslivostí a lovem**, odpovědělo 193 respondentů ANO (správná odpověď), což činí 81,5 % a zbylých 44 odpovědělo NE (18,5 %). Z údajů v tabulce jasně vyplývá, že ženy vnímají menší rozdíl mezi lovem a myslivectvím, což se dalo i očekávat.

Graf č. 7 Rozdíl mezi myslivostí a lovem

p-hodnota je 0.05627

Lesnictví a zemědělství

96,2 % respondentů v počtu 228 si myslí, že by se někdo **o lesy** měl **starat a pečovat** o ně. Zbýlých 9 (3,8 %) uvedlo odpověď, že není nutná lidská péče o lesy.

Na otázku, jestli **mohou stromy přežít bez zásahu člověka**, odpovědělo 84,5 % ANO (201 respondentů). NE odpovědělo 15,5 % v počtu 37 oslovených.

Je důležitější fauna nebo flóra?

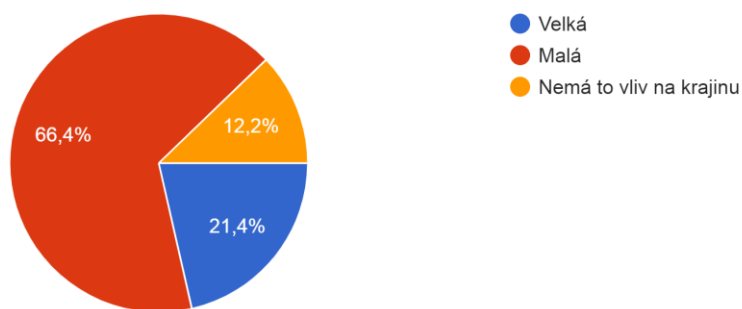
Na tuto otázku odpověděla drtivá většina - 91,2 %, že jak fauna, tak flóra mají v přírodě stejný význam a jsou stejně důležité. Větší důležitost flóře přikládá 7,1 % respondentů (17) a že je důležitější fauna, si myslí 4 respondenti (1,7 %).

Jestli **jsou pro zvěř a krajinu lepší pole s velkou nebo více políček s menší rozlohou** odpověděli respondenti takto:

Graf č. 8

Myslíte si, že jsou pro zvěř a krajinu lepší velká nebo malá pole?

238 odpovědí

Odpovědi na otázku, zda **způsob hospodaření v zemědělství může ovlivnit divokou zvěř**, byly následovné: Nadpoloviční většina, což činí 59,4 %, tj. 142 respondentů, uvedlo odpověď negativně u 27,6 % (66 oslovených). To, že pozitivně si myslí 6,3 % (15 dotazovaných). Odpověď, že minimálně, dalo 5 % (12 respondentů) a že to zvěř neovlivní žádným způsobem, si myslí 1,7 % (4).

Myslivost

Mohou myslivci střílet zvěř kdykoliv? Na tuto otázku odpovědělo, že NE (správná odpověď) 98,3 %, tj. 235 oslovených. ANO uvedli pouze 4 respondenti.

Jestli **myslivci mohou k lovu používat jakoukoliv zbraň** si myslí pouhých 1,7 % tedy 4 respondenti (nesprávná odpověď). Správnou odpověď NE, že nemohou, uvedlo 98,3 % (235).

Nadpoloviční většina si myslí, že **je myslivost povoláním** - 57,9 % (tj. 139 respondentů). Zbýlých 42,1 % (101) odpovědělo správně, že NE.

Jsou myslivci povinni přikrmovat zvěř? Správnou odpověď, že ANO uvedlo 72,5 % dotázaných (174). NE zvolilo 27,5 % (66) respondentů.

Poslední otázka směřovala na tento výrok, zda si myslí, že je pravdivý: **Myslivost je snaha o co největší rozmanitost fauny a flóry v přírodě v podmínkách současné civilizace.** Odpověď ANO uvedlo 67,1 % oslovených, zbylých 32,9 % uvedlo jako odpověď NE (79 oslovených).

3.5.1 Výsledky dotazníkového šetření

V první řadě analyzujeme odpovědi na poslední otázku: Je následující výrok pravdivý? **Myslivost je snaha o co největší rozmanitost fauny a flóry v přírodě v podmínkách současné civilizace.** (ANO/NE)

Nesouhlas s tímto výrokem (NE) zvolilo za svoji odpověď celkem 87 respondentů z celkového počtu 260. Z nichž je 54 mužů a 33 žen. Nyní se zaměříme na analýzu vědomostí o přírodě a myslivosti, abychom lépe pochopili jejich odpověď.

Na první ze základních otázek, zda v norách žije králík, zajíc, oba nebo žádný, odpovědělo správně 34 z nich (23 mužů a 11 žen), což je necelých 40 % (39,08) ze všech odpovědí.

Na otázku, jak se nazývá mládě srnčí zvěře, odpovědělo správně 43 z nich (25 mužů a 18 žen), tedy cca 50 % (49,43). Daňka skvrnitého z obrázku poznalo 52 respondentů (33 mužů a 19 žen), zde tedy nadpoloviční většina 60 % (59,77). To, zda je nutrie u nás původní druh, se domnívá pouze 30 dotázaných (19 mužů a 11 žen), tedy nadpoloviční většina odpověděla dobře - 65 % (65,52). Až na 6 výjimek odpověděli tito respondenti správně, úspěšnost v této otázce byla přibližně 93 % (93,10), že prase divoké je všežravec.

V některých případech jsem musel udělat ústupky ze správných odpovědí, tedy připustit jakousi mírnou odchylku, např. u otázky “Jaké zvíře vidíte na obrázku?”, velmi často respondenti odpovídali pouze “daněk”, tedy bez druhového jména, nebo v případě mláděte srnčí zvěře byly odpovědi typu “srnečka”, “srneček”, apod.

U těchto odpovědí je nadpoloviční většina studentů vysokých škol (55), tedy dvě třetiny. 51 respondentů pochází z měst a 56 jich ve městech žije v současné době. Celkem 69 z nich si ale myslí, že myslivost je pro přírodu přínosem (46 mužů a 23 žen), což je

vlastně v rozporu se závěrečným tvrzením. Pozitivní vztah k přírodě má 73 z nich, 9 neutrální a jeden extrémně negativní (tento konkrétní názor lze považovat spíše za recesi).

Na myslivost nahlíží pozitivně 28 z nich, přibližně 30 %, neutrálně 42 a negativně 17 (10 mužů a 7 žen). Zajímavé je, že 26 respondentů má pozitivní vztah k rybolovu – cca 30 % (14 mužů a 12 žen), neutrální 49 (31 mužů a 18 žen) a negativní 12 (z toho 4 extrémně negativní - 9 mužů a 3 ženy), to totiž potvrzuje předchozí vztah k myslivosti, jako k lovu, protože i rybaření je jinou obdobou lovu.

Pozitivní vztah k lesnímu hospodářství má 41 respondentů, to představuje necelých 50 % (26 mužů a 15 žen), 41 neutrální (24 mužů a 17 žen), negativní pouze 5 (4 muži a 1 žena). Jakmile nejde o lov, respondenti jsou méně negativní. Více než tři pětiny respondentů, konkrétně 67 z nich si myslí, že je rozdíl mezi myslivostí a lovem, z toho pouze 36 bylo schopných, alespoň částečně nastínit rozdíl. 20 respondentů se domnívá, že žádný rozdíl není.

To, že je myslivost pro přírodu přínosem, si myslí 69 respondentů, to je necelých 80 %. Celkem 47 respondentů si myslí, že myslivost je povoláním (28 mužů a 19 žen), tedy přibližně 55 %. Úspěšnost těchto respondentů u prvních pěti základních otázek je 61,38 %. Dalších 173 respondentů odpovědělo kladně (ANO) na poslední otázku (Je následující výrok pravdivý? Myslivost je snaha o co největší rozmanitost fauny a flóry v přírodě v podmínkách současné civilizace.). Přibližně v poměru 1:1 (87 mužů: 86 žen).

Správnou odpověď, že v norách žije divoký králik, uvedlo 68 respondentů (32 mužů a 36 žen), jde o necelých 40 % (39,31) ze všech odpovědí. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že nory obývá jak divoký králik, tak i zajíc. To uvedlo 48 respondentů (19 mužů a 29 žen). Že v norách žije zajíc, zvolilo za odpověď 42 dotázaných (28 mužů a 14 žen). Že si nory nebuduje ani jeden z druhů, uvedlo 15 respondentů (8 mužů a 7 žen). 92 oslovených odpovědělo správně, že mládě srnčí zvěře je srnče (43 mužů a 49 žen), tedy přibližně 50 % (53,18). U poznávací otázky poznalo podle obrázku daňka skvrnitého 101 respondentů (48 mužů a 53 žen), což se blíží k 60 % (58,38).

Správnou odpověď, že nutrie není náš původní druh, uvedlo 107 respondentů (57 mužů a 50 žen), tedy cca 60 % (61,85). Nesprávně odpovědělo 66 respondentů (30 mužů a 36 žen). Že je prase divoké všežravec, vědělo 148 respondentů - je cca 85 % (85,55). Že

je býložravec, si myslí 24 oslovených (11 mužů a 13 žen). Jedna odpověď byla masožravec.

97 těchto respondentů jsou vysokoškoláci, tedy více než polovina. Studentů vyšších odborných škol je celkem 5 a 55 středoškoláků (9 bez maturity), žáků základních škol je 16. Pozitivní vztah k přírodě má 158 z nich, to představuje lehce přes 90 % (78 mužů a 80 žen), neutrální vztah má zbylých 15 (9 mužů a 6 žen). K myslivosti má pozitivní vztah 67 respondentů, tj. necelých 40 % (38) (46 mužů a 21 žen), 6 z nich dokonce extrémně pozitivní (4 muži a 2 ženy). Neutrální postoj zaujímá 93 respondentů (37 mužů a 56 žen). Negativně na myslivost nahlíží 9 z nich (pouze ženy).

Rybolov je brán pozitivně 77 respondenty, to představuje necelých 45 % (51 mužů a 26 žen), neutrálně 83 (33 mužů a 50 žen). Negativně pouze 13 (3 muži a 10 žen). Lesnictví je bráno pozitivně od 95 dotázaných, to je cca 55 % (52 mužů a 43 žen), neutrálně 73 (34 mužů a 39 žen) a negativně 5 (1 muž a 4 ženy).

Že je rozdíl mezi myslivostí a lovem, uvedlo 132 respondentů, přibližně 75 % (77 mužů a 68 žen). NE uvedlo 28 oslovených (10 mužů a 18 žen). 99 z nich bylo schopných popsat nějakým způsobem rozdíl.

Že je myslivost přínosem pro přírodu, si myslí 159 respondentů, necelých 92 % (79 mužů a 80 žen), že naopak není, uvedlo pouze 14 oslovených (8 mužů a 6 žen). 108 těchto respondentů si myslí, že myslivost je povolání, to představuje cca 60 % (50 mužů a 58 žen) a 65 jich odpovědělo správně, že není (37 mužů a 28 žen).

U prvních pěti základních otázek byla u těchto respondentů úspěšnost 59,64 %. Jak z uvedeného srovnání vyplývá, neexistuje korelace mezi úrovní vzdělanosti v dané problematice a celkového postoje k myslivosti.

Respondenti pocházející z měst, kteří ve městech žijí nadále:

Celkový počet těchto respondentů je 113. Na první otázku odpovědělo správně, že v norách žije králík divoký 41 respondentů, to je přibližně 35 % (36,28) (17 mužů a 24 žen). Na další otázku, jak se nazývá mládě srnčí zvěře, odpovědělo správně 56 respondentů, to je cca 50 % (49,56) (24 mužů a 32 žen). Na otázku, jestli je u nás nutrie původním druhem, odpovědělo správně 59 respondentů, tedy přibližně 50 % (52,21) (32 mužů a 27 žen). Daňka poznalo 60 respondentů, to je necelých 55 % (53,10) (28 mužů a 32

žen). Že je prase divoké všežravec, vědělo 96 respondentů, což představuje 85 % (84,96) (50 mužů a 46 žen).

Lidé žijící na vesnicích: Celkový počet těchto respondentů je 69. Na první otázku, že v norách žije králík divoký, odpovědělo správně 17 respondentů, to je přibližně 25 % (24,64) (11 mužů a 6 žen). Na další otázku, jak se nazývá mládě srnčí zvěře, odpovědělo správně 34 respondentů, to je cca 50 % (49,28) (15 mužů a 19 žen). Na otázku, jestli je u nás nutrie původním druhem, odpovědělo správně 47 respondentů, tedy přibližně 70 % (68,12 %), (26 mužů a 21 žen). Daňka poznalo 40 respondentů, to je necelých 60 % (57,97) (22 mužů a 18 žen). Že je prase divoké všežravec vědělo 60 respondentů, což představuje skoro 90 % (86,96) (34 mužů a 26 žen).

Vzdělání

Vysokoškoláci - 152

Na první otázku, že v norách žije králík divoký, odpovědělo správně 59 respondentů, to je přibližně 40 % (38,82). Na další otázku, jak se nazývá mládě srnčí zvěře, odpovědělo správně 70 respondentů, to je cca 46 % (46,05). Na otázku, jestli je u nás nutrie původním druhem, odpovědělo správně 98 respondentů, tedy přibližně 65 % (64,47 %). Daňka poznalo 104 respondentů, to je cca 68 % (68,42). Že je prase divoké všežravec, vědělo 135 respondentů, což představuje skoro 89 % (88,82).

Pozitivní vztah k přírodě má 142 z nich, to představuje cca 94 %, neutrální vztah má zbylých 9, to je necelých 6 % (5,92) a jedna odpověď byla extrémně negativní, což považujeme za recesivní odpověď. K myslivosti má pozitivní vztah 58 respondentů, tj. cca 38 % (38,16)¹. Neutrální postoj zaujímá 79 respondentů, to představuje cca 52 % (51,97). Negativně na myslivost nahlíží 15 z nich, to je cca 10 % (9,87).

Rybolov je brán pozitivně 53 respondenty, to představuje necelých 35 % (34,87), neutrálně 83, to je přibližně 55 % (54,61). Negativně vnímá rybolov přibližně 10 %

¹ V odpovědích jsou zahrnuty odpovědi pozitivní a extrémně pozitivní. I u následujících odpovědí bude použito toto zjednodušení.

(10,53). To, že je myslivost pro přírodu přínosem si myslí 134 respondentů, tedy přibližně 88 %.

Na otázku, zda je rozdíl mezi myslivostí a lovem odpovědělo ANO 128 respondentů, cca 84 %. Na závěrečnou otázku (výrok) odpovědělo kladně 97 respondentů, to je cca 64 %. Zajímavostí je, že 6 respondentů má na myslivost negativní pohled, ale přitom se domnívá, že je pro přírodu přínosem. Na poslední otázku (výrok) odpověděli kladně 4 z nich.

Lesnictví je bráno pozitivně 85 respondenty, to je cca 56 % (55,92). Neutrálně na něj nahlíží 62 respondentů, přibližně 41 % (40,79). Negativní postoj zaujímá 5 respondentů, tedy cca 3 % (3,29).

Středoškoláci – celkový počet 79

Na první otázku, že v norách žije králík divoký, správně odpovědělo 31 respondentů, to je přibližně 39 % (39,24).

Na další otázku, jak se nazývá mládě srnčí zvěře, odpovědělo správně 41 respondentů, to je cca 52 % (51,90).

Na otázku, jestli je u nás nutrie původním druhem, odpovědělo správně 46 respondentů, tedy přibližně 58 % (58,23).

Daňka poznalo 35 respondentů, to je cca 44 % (44,30). Že je prase divoké všežravec, vědělo 68 respondentů, což představuje cca 86 % (86,08).

Pozitivní vztah k přírodě má 70 z nich, to představuje cca 89 % a neutrální vztah má zbylých 9, tedy 11 %. K myslivosti má pozitivní vztah 29 respondentů, tj. cca 37 % (36,71). Neutrální postoj zaujímá 40 respondentů, to představuje cca 51 % (50,63). Negativně na myslivost nahlíží 10 z nich, to je cca 12 % (12,66).

Rybolov je brán pozitivně 34 respondenty, to představuje necelých 43 % (43,04). Neutrálně 38, to je přibližně 48 % (48,10). Negativně 7 respondentů, tedy přibližně 9 % (8,86).

To, že je myslivost pro přírodu přínosem, si myslí 69 respondentů, tedy přibližně 87 %. Na otázku, zda je rozdíl mezi myslivostí a lovem, odpovědělo ANO 60 respondentů, cca 76 %. Na závěrečnou otázku (výrok) odpovědělo kladně 55 respondentů, to je cca 70 %. Lesnictví je bráno pozitivně 42 respondenty, to je cca 53 % (53,16). Neutrálně na

něj nahlíží 35 respondentů, přibližně 44 % (44,30). Negativní postoj zaujímají 2 respondenti, tedy cca 3 % (2,53).

Základní školy – celkový počet 23

Ze sta oslovených se vrátilo 23 dotazníků a jejich odpovědi jsou následující. Na první otázku odpovědělo správně, že v norách žije králík divoký, 5 respondentů, to je přibližně 22 % (21,74). Na další otázku, jak se nazývá mládě srnčí zvěře, odpovědělo správně 11 respondentů, to je cca 48 % (47,83). Na otázku, jestli je u nás nutrie původním druhem, odpovědělo správně 17 respondentů, tedy přibližně 74 % (73,91). Daňka poznalo 11 respondentů, to je cca 48 % (47,83). Že je prase divoké všežravec, vědělo 20 respondentů, což představuje cca 87 % (86,96).

Pozitivní vztah k přírodě má 14 z nich, to představuje cca 61 %, neutrální vztah má zbylých 9, tedy 39 %. K myslivosti má pozitivní vztah 8 respondentů, tj. cca 35 %. Neutrální postoj zaujímá 10 respondentů, to představuje cca 43 %. Negativně na myslivost nahlíží 5 z nich, to je cca 22 %. Rybolov je brán pozitivně 15 respondenty, to představuje necelých 65 %. Neutrálně zbylých 8 respondentů, to je přibližně 35 %. To, že je myslivost pro přírodu přínosem si myslí 19 respondentů, tedy přibližně 83 %. Na otázku, zda je rozdíl mezi myslivostí a lovem, odpovědělo ANO 19 respondentů, cca 83 %. Na závěrečnou otázku (výrok) odpovědělo kladně 16 respondentů, to je cca 70 %. Lesnictví je bráno pozitivně 8 respondenty, to je cca 35 %. Neutrálně na něj nahlíží 12 respondentů, přibližně 52 %. Negativní postoj zaujímají 3 respondenti, tedy cca 13 %.

3.5.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Respondenti s negativním postojem k myslivosti, který je definitivně vyjádřen v závěrečné otázce dotazníku “Myslivost je snaha o co největší rozmanitost fauny a flóry v přírodě v podmínkách současné civilizace”, měli průměrnou úspěšnost ve správných odpovědích na klíčové otázky vztahujících se k přírodě 61,38 %. Zajímavostí je, že u těch, kteří zároveň projeví negativní postoj k myslivosti, uvedli z většiny i negativní postoj k rybolovu. Na křížovou otázku k přínosu myslivosti však někteří odpověděli pozitivně, a to konkrétně 79 %. Naproti tomu respondenti s pozitivním postojem k myslivosti, měli

průměrnou úspěšnost ve správných odpovědích na stejné otázky 59,65 %. Na křížovou otázku k přínosu myslivosti paradoxně někteří odpověděli negativně, konkrétně 8 % (14 ze 173).

Paradoxně tedy z daného šetření vyplývá, že obecné povědomí a znalost přírody nemá vliv na postoj k myslivosti. U respondentů, kteří na klíčovou otázku odpověděli ano, ale na křížovou ne, se lze domnívat, že došlo ke změně postoje v průběhu vyplňování dotazníku. Bohužel zde dochází k rozporu u respondentů, kteří odpověděli negativně na klíčovou otázku. Značný počet z celkového počtu 87, konkrétně 69 z nich, tedy přibližně dvě třetiny, odpověděli na křížovou otázku pozitivně. Můžeme zde vyslovit názor, že je to způsobeno širší formulací závěrečné otázky, a tedy znejistění těchto respondentů.

Lidé z měst odpovídali na základní otázky s úspěšností 55, 23 %, naproti tomu lidé z vesnic s úspěšností. Nepodařilo se prokázat souvislost mezi původem, nebo místem kde žijí, a vzdělaností v základních otázkách z přírody.

Rozdíl mezi respondenti základních a středních škol v podstatě není žádný. Ovšem rozdíl mezi vysokoškoláky a středoškoláky již představuje 10 % úspěšných odpovědí ve prospěch vysokoškoláků. Tedy lze s určitou mírou jistoty tvrdit, že stupeň vzdělání má vliv na úspěšnost odpovědí, a to bez ohledu na studijní směr.

4 Diskuse

Myslivectví patří k velmi starým oborům s tradicí, která se počítá na staletí, avšak to je možná současně kámen úrazu tohoto odvětví. Doba se za posledních 20 let vyvíjí mnohem rychleji než kdykoliv předtím v dějinách a své dopady to má na všechna odvětví, zejména pak ta tradiční. Mladá generace se do myslivectví nehrne. Mladí lidé dnes mají mnohem více možností, než tomu bylo v minulosti a je mnohem složitější přitáhnout jejich pozornost. Největší myslivecká organizace na našem území Českomoravská myslivecká jednota se snaží na mladé lidi cíleně zaměřit. V tomto směru pak pořádá mnohé kroky. Jednou z vyvíjených aktivit je objížďení škol s tematickými besedami nebo s nabídkou mysliveckých kroužků (Nová, 2020).

„Noví adepti se hlásí, každoročně je jich mezi dvanácti až čtrnácti sty. Ale pořád to není tolik jako před dvaceti třiceti lety. Společnost se vyvíjí a zájmy mladých lidí jsou různorodé. Dnes mají daleko více příležitostí“ (Nová, 2020).

Při zpracování práce bylo vycházeno z hypotézy, že Českomoravská myslivecká jednota (ČMMJ) nečiní dostačené kroky k pozitivní propagaci myslivosti. Jak z výzkumu vyplynulo, problémem je spíše fakt, že k propagaci jako takové sice dochází, avšak je to otázka spíše poledních pár let a v minulosti byla např. komunikace s veřejností zanedbávána, konkrétně v souvislosti se sociálními sítěmi. Na stránkách Myslivosti se lze dočíst, že v porovnání s ochránci přírody, jsou myslivci mnohem méně aktivní, s veřejností komunikují jen sporadicky a často nevhodně, zejména pokud jsou vystaveni nějaké kritice (Myslivost, 2014).

Výsledky výzkumu potvrzují, že významná část respondentů ztotožňuje myslivost s lovem, což jako jednu z příčin nedorozumění uvádí i Dohnálek (2000), který poukazuje na skutečnost, že nejen žáci a studenti škol nemají o myslivosti celkový přehled. Široká veřejnost na tom pak není o mnoho lépe. Většina lidí spojuje myslivectví především s lovem. Této skutečnosti se Dohnálek věnoval ve své knize Myslivci a příroda, kde předkládá svůj názor, že důvodem vzniku nedorozumění mezi myslivci a některými jednotlivci a skupinami lidí je nedostatečná informovanost o tomto oboru, což vede ke vzniku napětí a rozporuplným vztahům (Dohnálek, 2000).

Fakt, že lidé stále ztotožňují myslivectví především s lovem, nepředstavuje pro ČMMJ nejlepší vizitku. Přitom „*myslivci dělají ohromné množství práce v honitbách, cvičí lovecké psy, zachraňují zvěř při senosecích, pracují s dětmi, v zimě se brodí sněhem ke krmelcům, na jaře uklízejí honitbu, dělají hody, slavnosti a akce pro veřejnost a jistě mnoho dalšího. To jsou pozitiva, která my myslivci neumíme veřejnosti prodat. Chybí nám právě to potřebné pozitivní působení na veřejnost*“ (Myslivost, 2014).

Výzkum nepřekvapil ohledně vztahu respondentů k přírodě, kde se ukázalo, že drtivá většina má k přírodě pozitivní vztah. Nutno podotknout, že v prožívání vztahu k přírodě se člověk od člověka mění. „*Definici samotného vztahu k přírodě uvádí J. Krajhanzl: „Vztah k přírodě je vztahem k jevům, ve kterých se nám vynořuje jev mimolidského světa, tedy světa vyjma lidí, lidmi nestvořeným a neovlivněným. Vztah k přírodě není volně zaměnitelný se vztahem k prostředí, životnímu prostředí ani nevědomí*“ (Gloserová, 2012, s. 37).

Výsledky prokázaly, že vnímání myslivosti je odlišné mezi muži a ženami. Ženy tradičně vnímají obory spojené s lovem negativněji jak muži. Současně se lze setkat s novým trendem, kdy myslivost jako taková začíná oslovovat i ženy. Zatímco dříve byly ženy mezi myslivci spíše výjimkou, v dnešní době je situace docela jiná. Takže ačkoliv myslivců nepřibývá, podíl žen se zvyšuje. Ženy často tvoří až třetinu osazenstva mysliveckého spolku. „*Stále častěji se přidávají ženy. Pořídí si loveckého psa a zjistí, že má lovecké pudy, a tak se s ním účastní honů. Samy většinou nestřílejí*“ (Kilián, Hájková, 2020).

Paradoxně z daného šetření vyplývá, že obecné povědomí a znalost přírody nemá vliv na postoj k myslivosti.

4.1 Návrh na zlepšení vnímání myslivosti u žáků a studentů škol

Díky tomu, že se práce zaměřuje na problematiku vnímání myslivectví u žáků základních a studentů středních škol a vysokých škol, jsme získali příležitosti zjistit, jak je v dnešní moderní a technické době tento tradiční obor s velmi starou historií vnímán.

V dnešní době má největší záběr a moc internet, konkrétně pak sociální sítě jako Facebook nebo Instagram, kde většina populace tráví často většinu času. Jedná se tedy

podle všeho o nejúčinnější kanály, přes které lze efektivně komunikovat s naší cílovou skupinou. Další otázkou pak zůstává, jak kromě samotné komunikace, nebo rozšíření povědomí prostřednictvím sociálních sítí také přimět mladou generaci, aby projevila o tento obor i živý zájem (Zemanová, 2019).

4.1.1 Návrh propagace myslivectví u žáků a studentů škol

Tato práce se primárně zaměřuje na děti školního věku, ale lze alespoň zmínit význam lesních školek, které podporují vztah těch nejmenších dětí přímo a každodenním kontaktem s přírodou. Konkrétně v tomto případě se děti mohou pravidelně setkávat s povoláním a posláním myslivce prostřednictvím vycházek v lese a být v podstatě bezprostředními svědky jeho práce. Všechny děti přirozeně nenavštěvují lesní školky, přesto by i tyto děti mohly a měly být účastníky pravidelných akcí v lese. Přínosu lesních školek se věnuje například diplomová práce Magdalény Kapucínové (2010): Lesní mateřské školy, nebo bakalářská práce Venduly Krylové (2012): Motivace matek k umístění dítěte do lesní mateřské školy. Dále se kontaktu dětí s přírodou dlouhodobě věnuje portál ekopsychologie.cz.

Řada dětí žije čistě městským životem a jejich rodiče nepovažují za důležité u nich pěstovat vztah k přírodě. Tímto směrem by mohla školka tento handicap dětem vynahradit a pořádat v součinnosti s mysliveckými organizacemi akce pro děti, které by v nich podnítily nejen zájem o přírodu a les, ale dokonce i o samotné myslivectví jako takové. Větší dopad tyto akce mají zpravidla v prostředí vesnických škol, kde mají lidé k přírodě přeci jen o poznání blíže. V tomto směru jsou pořádány různé soutěže, například pod záštitou ČMMJ je pořádána výtvarná soutěž Myslivost a lesní zvěř (ČMMJ, 2019).

V první řadě je úkolem myslivosti budovat pozitivní vztah k přírodě, a to nejlépe od útlého věku dětí. V tomto ohledu je efektivní pořádání letních mysliveckých táborů. Na facebookových stránkách Myslivost z.s. se dozvídáme, že se v roce 2019 konal čtvrtý ročník této akce. Dále se dozvídáme, že *„letní tábor je zaměřený na ochranu a poznávání přírody, mysliveckého života, tradic myslivosti sokolnictví, práci kynologů a práci loveckých psů“* (Myslivost z.s., 2019).

Návrh programu mysliveckého tábora:

- Seznámení s historií a současností mysliveckého života.
- Poznávání života dravců a sov.
- Ochrana lesa.
- Vývoj sokolnictví od historie po současnost.
- Život s loveckými psy a příprava na lovecké zkoušky.
- Výuka lukostřelby a významu lovu v minulosti a současnosti.

Za nejefektivnější lze považovat akce, které jsou v přímém kontaktu s přírodou, tedy takové, které se odehrávají v samotném pracovním působišti myslivce. „*U žáků mladšího školního věku usilujme o princip prožitku (vezměme žáky do lesa) – skutečný zážitek je cennější nežli zprostředkovaný (nástěnné tabule zobrazující jehličnaté stromy nejčastěji se vyskytující v naší přírodě); lze předpokládat, že díky citovému zážitku dojde žák trvalého poznání. Dokáže se zamyslet nad daným tématem, porovná své představy nebo předkládané poznatky v abstraktní podobě se skutečností, vytvoří se osobní postoj pro další jednání nebo rozhodování*“ (Gloserová, 2012, s. 15).

Tyto akce jsou pořádány ve spolupráci místních mysliveckých spolků se vzdělávacími institucemi. O spolupráci by měly usilovat zejména myslivecké spolky, neboť se jedná o jednu z opravdu možných efektivních způsobů, jak rozšířit pozitivní povědomí o myslivectví, respektive ho vůbec rozšířit

Gloserová (2012, s. 19) uvádí několik zajímavých návrhů v souvislosti s vyučovacími formami. V rámci hromadného vyučování doporučuje procházky lesem za pobytovými znaky zvěře, za funkcí krmelců, poznáváním dřevin. Další možnost představuje návštěva obory, záchranné stanice živočichů, bažantnic. Dále se nabízí využití tzv. projektových dnů, v jejichž rámci žáci a studenti zpracovávají různá témata a současně objevují nové věci, stávají se badateli.

Pozitivní vztah k myslivosti lze v rámci školní výuky budovat v hodinách ekologické výchovy. Touto problematikou se zabýval Máchal (1996, s. 62), který vymezil nejčastější metody, které lze uplatnit:

- Rozhovor – žákům lze jako samostatnou práci doporučit rozhovory volné nebo na určitá témata, a to právě s myslivci z naší obce, sokolníky, pracovníky záchranných stanic živočichů.

- Beseda – beseda se může konat přímo ve třídě, kterou povede odborník-myslivce, který nejlépe dokáže seznámit s tématem, kterému se třída věnuje. Vysvětlí, co všechno obnáší být myslivcem, jak se do záchranné stanice živočichů zvěř dostane, co se s ní stane po uzdravení, jak vypadá práce v bažantnici, oboře a podobně.
- Práce s knihou, časopisem – do výuky můžeme zahrnout i seznámení žáků s autory, kteří nám přibližují práci myslivce, jeho lovecké zážitky nebo příhody se zvěří (Ota Bouzek, Jan Lacina, Josef Drmota a jiní), dále s mysliveckými časopisy (Myslivost a její rubrika Mladým myslivcům).
- Simulační hra – jde o hru, při které žáci řeší určitou situaci, problém, ovšem tak, jako by sami byli v této roli: Já jako myslivce, kdybych našel poraněné zvíře, bych se zachoval takto... Hru můžeme běžně zařadit do výuky, často pomůže lepšímu pochopení obtížné situace, je ilustrací pro následnou diskusi o nastíněném problému.
- Laboratorní a terénní pozorování – v učivu o přírodě patří pozorování mezi nejvýznamnější metody práce. Může to být pozorování měnicí se přírody v jednotlivých ročních obdobích a pobytových znaků zvěře. Pozorování zvěře ve volné přírodě je obtížné, obzvlášť se skupinou žáků, proto může dobře probíhat kupříkladu v oborách. V prostředí školy a třídy lze pozorovat klíčení semínek, odlišnost uspořádání a kvality jehličí jehličnatých stromů, rozdílnost listů javoru klen, mléč, babyka a podobně.
- Výtvarný projev – může vycházet ze zážitku, setkání nebo jako podnět pro uspořádání besedy, exkurze. Často se využívá jako hodnocení předešlé akce. Pro příklad: žáci po exkurzi v záchranné stanici živočichů malují živočicha, který je nejvíce oslovil a o kterém by se chtěli dozvědět více.
- Ochranařská terénní akce na pomoc přírodě – učitel má šanci uspořádat se třídou jarní vyčištění studánky, sběr odpadků, výrobu a instalaci krmítek, budek pro ptáky, spolu s příslušnými organizacemi, zejména svazem ochránců přírody vysazovat stromy a keře.

Přínosný výzkum, který se zabýval vnímáním myslivosti uskutečnil P. Smutný na 2. stupni základních škol. Cílem jeho dotazníkového šetření bylo zjistit, jaký mají tyto děti

názor na osobnost myslivce. Apeloval na to, že je nezbytné, aby se pracovalo se zpětnou vazbou. „Z grafu je patrné, že pokud dítě uvedlo, že se v minulosti účastnilo jakékoliv myslivecké akce, hodnotí myslivcovy vlastnosti podstatně kladněji, než dítě, které uvedlo, že na žádné akci nikdy nebylo. Dále si povšimněme odpovědi na vlastnost zajímavý/nezajímavý, kde je patrný největší rozdíl aritmetického průměru mezi odpověďmi dětí, které byly a které nebyly na myslivecké akci. Pokud se dětem po návštěvě myslivecké akce začne myslivec jevit jako zajímavý, jsme na dobré cestě si stále více a více získávat kladné veřejné mínění, samozřejmě nejen u dětí.“ (Smutný, 2010, str.12). Zde je názorně vidět, jak „živá“ zkušenost funguje. Je více než evidentní, že myslivecké akce mají na vnímání dětí a mládeže neoddiskutovatelný dopad. Bezesporu jsou pro ně i přínosné. Obecně je žádoucí, aby byla budoucí generace vedena k pozitivnímu přístupu k přírodě, neboť ta se stává stále vzácnější.

Další možností je využití interaktivních výukových programů, které by se přímo věnovaly myslivectví jako oboru. Existují práce, které se touto problematikou zabývají, např. bakalářská práce Michaely Houskové, Myslivost – výukový a osvětový program na sekundárním stupni základních škol. Autorka zde předkládá své návrhy, jak zlepšit hravou formou povědomí o myslivosti a vztah k přírodě.

5 Závěr

Myslivost představuje obor, který se může pyšnit kořeny sahajícími do té nejhlubší minulosti. Původně z lovu zvěře se během doby změnila na zájmovou činnost. „*Myslivost se jak u nás, tak i v celé střední Evropě postupně odkláněla od základních biologických principů a od původního účelu lovu, to je zajistit lovcům potravu, a směřoval k ukrácení dlouhé chvíle, ke kulturnímu zbožňování trofejí, sportovní střelbě, k plánované produkci zvěřiny, nebo dokonce k okázalé manifestaci společenského postavení či solventnosti*“ (Červený, 2010, s. 13).

V dnešní době a v našich kulturních podmínkách je tento přístup minulostí. Myslivost by měla být vnímána zejména jako racionální využívání obnovitelných přírodních zdrojů a současně i jako nezbytný „management“ populací lovné zvěře (Červený, 2010).

Rakušan (1992, s. 3) k tomu píše: „*Myslivost přestala být v našem státě po druhé světové válce výsadou majetných jedinců, stala se zájmovou činností širokých vrstev. Čím dále tím více se ukazuje, že tato dobrovolná zájmová činnost je prospěšná po udržení zdravého životního prostředí, k jehož tvorbě myslivci svou prací přispívají.*“

Role myslivosti v dnešní společnosti je velmi problematická. Myslivectví se jako obor nenachází zrovna ve snadné situaci. Myslivci si svou nelehkou situaci uvědomují a v posledních letech se snaží s tímto faktem něco podniknout. Pravdou je, že na rozdíl od mnohých blízkých oborů jako je ochrana přírody, podcenili oblast marketingu, komunikaci s veřejností a využívání sociálních sítí.

Myslivost se může pyšnit opravdu dlouhou tradicí, včetně našich zemí. V minulosti se jednalo o velmi aktivní organizaci, která měla ve společnosti velmi důležitou roli. Situace se zásadně změnila po revoluci v roce 1989, kdy se nejen změnila politická situace, ale současně i životní styl populace. Zásadně se změnilo vnímání myslivosti i v souvislosti s rozvojem technologií, internetu, mobilními telefony. Lidé si dnes mnohem méně váží přírody, dalo by se říct, že ji i méně vnímají, tráví v ní stále méně času a dávají přednost virtuálnímu světu. Řada studií dokazuje, jak negativně moderní technologie ovlivňují vývoj dětí a mládeže. Právě myslivectví, které má s přírodou bezprostřední kontakt jako obor, by mohl v tomto směru sehrát velmi pozitivní roli. Aby se tak však mohlo stát, musí současně využívat i moderní metody, jak na sebe upoutat pozornost, tedy prostřednictvím

médií – tiskovin, internetu a zejména sociálních sítí, kde se dnes odehrává prakticky veškerý život. Dnes více méně všechny firmy, občanská sdružení, spolky, organizace a subjekty podobného charakteru využívají právě veškerých výhod a marketingových možností těchto sítí, zejména pak Facebooku a Instagramu.

Také v této rovině se snaží myslivecké organizace podnikat jisté kroky, sdílí své aktivity na webových stránkách, facebookových profilech. V tomto ohledu práce poskytla rovněž řadu zjištění. Myslivost je na sociálních sítích poměrně aktivní, avšak je tomu až v posledních letech a na rozdíl od ochránců přírody nebo lesníků, je aktivita myslivců na sociálních sítích a internetu obecně méně propracovaná a profesionální.

Stěžejní pro budoucnost myslivosti je její práce s dětmi a mládeží, neboť právě mladá generace je jediná, která může v tradici myslivosti pokračovat. Současně je úkolem myslivosti být nedílnou součástí ochrany přírody, neboť to je jeden ze způsobů, jak výrazně zlepšit reputaci myslivosti. Vnímání myslivosti je otázkou osvěty, a právě ta by měla cílit směrem k zachování přírodního bohatství.

Nelehká situace v oblasti myslivectví nepanuje pouze v České republice, je to záležitost, která se týká celé Evropy „*Propad v počtu lidí, kteří oblékají zelenou kamizolu, neúprosně dokumentují čísla. Zatímco ještě v roce 1995 měla ČMMJ skoro 113 tisíc členů, o pětadvacet let později je jich o téměř polovinu méně; poslední údaje z roku 2018 hovoří o 60 tisících myslivců. Dalších zhruba 14 tisíc funguje mimo jednotu. Základna navíc stárne, což je problém nejen Česka, ale celého kontinentu*“ (Nová, 2020).

Budoucnost myslivosti tkví v podpoře pozitivního vnímání u mladé generace. Jisté kroky už jsou podnikány. ČMMJ se snaží, vyvíjí mnohé aktivity na poli propagace a zatraktivnění. Současně není lehké dnešní mladou generaci zaujmout, jako tomu bylo v minulosti. Mladí lidé sice tráví spoustu času ve virtuálních světech, avšak obecně mají k přírodě pozitivní vztah, a toho se dá také adekvátně využít a zapojit je v rámci myslivecké aktivity do činností spojených s ochranou přírody. Zejména v ochraně přírody leží budoucnost myslivectví jako takového.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

ANDĚL, Jiří. *Základy matematické statistiky*. Praha: MatFyzPress. 2007. 360 s. ISBN:80-7378-003-8.

BERGL, Jaroslav a kol. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství. 1984. 216 s.

ČERVENÝ Jaroslav a kol. *Ottova encyklopedie: Myslivost*. Praha: Ottovo nakladatelství. 2010. 592 s. ISBN 978-80-7360-895-8.

DOHNÁLEK, Lubomír. *Myslivci a příroda*. Olomouc: Votobia. 2000. 80 s. ISBN 80-7198-409-4.

FORET, Miroslav. *Marketingový průzkum. Poznáváme svoje zákazníky*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2012. 121. s. ISBN 978-80-251-2183-2.

FORET, Miroslav. *Moderní marketingová komunikace*. Brno: Computer Press. 2008. 464 s. ISBN 978-80-251-1041-6.

FTOREK, Josef, B. *Public relations jako ovlivňování mínění. Jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat*. Praha: Grada Publishing, 2012. 210 s. ISBN 978-80-247-3926-7.

GLOSEROVÁ, Barbora. *Význam myslivosti při vytváření vztahu k myslivosti*. Brno: MU. 2012. diplomová práce. Vedoucí práce: Hana Horká.

HANÁK, Jiří. *Myslivecké střelectví*, Praha: TeMi CZ, 2009. 184 s. ISBN 978-80-87156-22-3.

JANKOVSKÁ, Zuzana. *Lesní pedagogika a její vliv na děti předškolního věku*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodně-humanitní a pedagogická, 2015.

LESLY, Philip. *Public relations – teorie a praxe*. Praha: Victoria Publishing. 1995. 240 s. ISBN 80-85865-15-7

MÁCHAL, Aleš. *Špetka dobromysly*. 1. vyd. Brno: Rezekvítek. 1996. 153 s. ISBN 80-901668-6-5.

Malá ilustrovaná encyklopedie, Praha: Encyklopedický dům. 1999, s. 1213. ISBN 80-86044-12-2

MOTTL, Stanislav. *Myslivecká příručka*. Praha: SZN. 1970. 301 s. ISBN 07-033-70.

NĚMEC, Petr. *Public relations. Praxe komunikace s veřejností*. 1. vydání. Praha: Management Press. 1996. 167 s. ISBN 80-85943-20-4.

PŘÍKRYLOVÁ, Jana. *Moderní marketingová komunikace*. Praha: Grada, 2019. 344 s. ISBN 978-80-0787-2.

RAKUŠAN, Ctirad a kol. *Základy myslivosti*. Praha: SZN. 1988. 416 s. ISBN 07-131-88.

SVOBODA, Václav. *Public relations. Moderně a účinně*. Praha: Grada. 2009. 239 s. ISBN 978-80-2472-866-7.

VACH, Miloslav a kol. *Myslivost*, Praha: Silvestr. 1997. 502 s. ISBN 80-901775-1-4.

WOLF, Robert., KOKEŠ Otakar, LOCHMAN, Josef. *Naše obory*, Praha: SZN, 1976, 253 s. ISBN 07-021-76.

WONNACOT, Thomas H., WONNACOT, Ronald J. *Statistika pro obchod a hospodářství*, Praha: Victoria Publishing, 1993. 891 s. ISBN 978-80-856-050-99.

Internetové zdroje:

Asociace profesionálních myslivců. 2013. [online]. Myslivecká unie ČR. Dostupné z: <http://profimysl.cz/clanek/385/myslivecka-unie-cr>

Co je lesní pedagogika. [online]. [cit. 2020-01-06] Dostupné z: <https://www.lesnipedagogika.cz/cz/lesni-pedagogika/co-je-lesni-pedagogika>

DRMOTA, J. 2008. *Zamyšlení nad definicí a významem myslivosti*. [online]. In: čsp. *Myslivost* 2008, 09/2008) [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/casopis-myslivost/myslivost/2008/zari---2008/zamysleni-nad-definici-a-vyznamem-myslivosti>

Forestpedagogics.eu [online]. [vid. 30. 3. 2015]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <http://www.forestpedagogics.eu>

KILIÁN, Milan, HÁJKOVÁ, Barbora. *Myslivost láká stále více žen*. [online]. 4.1. 2020. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: https://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/myslivost-laka-stale-vice-zen-20200104.html

KŘÍŽ, Pavel. *Aktivita na úseku propagace myslivosti se vyplácí*. [online]. In: Svět myslivosti. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: http://www.agris.cz/venkov?id_a=98837/1.11.2020

MALÝ, Jakub. *Postrach lesa? Anebo ochránci přírody? Víme, jak smýšlí myslivci*. [online]. 1.6. 2018. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: <https://pardubice.rozhlas.cz/postrach-lesa-anebo-ochranci-prirody-vime-jak-smysli-myslivci-7233302>

Myslivost z.s., [online]. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <https://www.facebook.com/myslivost.zs/>

Myslivost na internetu, [online]. Dostupné z: ČMJ . [cit. 2020-02-26] <http://www.myslivost.cz/OMS/pardubice/Myslivost-na-internetu.aspx>

NOVÁ, Eliška: *Mladým se do kamizoly nechce. Myslivců v Česku rychle ubývá*. [online]. In: Lidovky. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/mladym-se-do-kamizoly-nechce-pocet-myslivcu-se-v-cesku-propada.A200115_161512_ln_domov_ele.2020

PONDĚLÍČEK, 2011. *Myslivost, vznik, současnost a směřování*. [online]. In: Myslivost 12/2011.str. 12. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2011/Prosinec---2011/Myslivost---vznik--soucasnost-a-smerovani>

R Core Team, 2018. *R: A language and environment for statistical computing*. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: <https://www.R-project.org/>.

ŘEHÁK, Libor. *Deklarace o myslivectví*. [online]. [cit. 2020-02-26] Dostupné z: http://www.profimysl.cz/web/pro_mis/2011/27.5.2011_vi/deklarace_o_myslivosti.pdf

SMUTNÝ, Petr., KAMLER, Jiří., *Myslivci a veřejnost – jak zlepšit mínění o nás?* [online]. In: Myslivost. 2019. [cit. 2020-03-05] Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/O-myslivosti/Myslivecke-forum/Myslivci-a-verejnost-jak-zlepsit-mineni-o-nas>

SMUTNÝ, Petr., KAMLER, Jiří., *Historie práce s mládeží, aneb navažme na vše dobré, ale poučme se z chyb*. [online]. In: Myslivost. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z:

<https://www.myslivot.cz/O-myslivosti/Myslivecke-forum/Myslivci-a-verejnost-jak-zlepsit-mineni-o-nas/Historie-prace-s-mladezi>. 2015

VACA, D., *Mysliveckou politiku doporučuji nepodceňovat!* 2018. [online]. In: Svět myslivosti.cz, [cit. 2020-02-05] Dostupné z: <http://www.svetmyslivosti.cz/zpravy/mysliveckou-politiku-doporucuji-nepodcenovat> 24.4.2018.

ZEMANOVÁ, Milada. *Důležité statistiky sociálních sítí pro rok 2019*. [online]. [cit. 2020-04-05] Dostupné z: https://www.focus-age.cz/m-journal/aktuality/dulezite-statistiky-socialnich-siti-pro-rok-2019__s288x14670.html 21.11.2019

Zákon o myslivosti č.449/2001 Sb. [online]. [cit. 2020-01-05] Dostupné z: <https://www.myslivot.cz/Informace-pro-myslivce/Legislativa/ZAKON-c--449-2001-Sb--ze-dne-27--listopadu-2001-o->

7 Přílohy

Dotazník o myslivosti

*Povinné pole

1. Pohlaví *

Označte jen jednu elipsu.

Mužské

Ženské

2. Věk *

3. Jaký stupeň vzdělání studujete? *

a nebo dosažené vzdělání

Označte jen jednu elipsu.

Základní

Středoškolský

Středoškolský s maturitou

Vyšší odborný

Vysokoškolský

4. Jaké je vaše studijní zaměření? *

Označte jen jednu elipsu.

- Obecné (základní školy, střední školy)
- Matematické
- Technické
- Přírodovědné
- Umělecké
- Společenské (humanitní)
- Zdravotnické
- Jiné: _____

5. Odkud pocházíte? *

Označte jen jednu elipsu.

- Vesnice do 1000 obyvatel
- Vesnice nebo město do 3000 obyvatel
- Město
- Okresní město
- Krajské město nebo statutární

6. V současnosti žijete? *

Označte jen jednu elipsu.

- Vesnice do 1000 obyvatel
- Vesnice nebo město do 3000 obyvatel
- Město
- Okresní město
- Krajské město nebo statutární

Příroda

7. V norách žije? *

Označte jen jednu elipsu.

Zajíc

Divoký králík

Oba

Ani jeden

8. Mládě srnčí zvěře je? *

9. Je nutrie původní druh? *

Označte jen jednu elipsu.

ANO

NE

10. Na obrázku vidíte? *

11. Prase divoké je? *

Označte jen jednu elipsu.

- Býložravec
- Masožravec
- Mrchožrout
- Všežravec

Vztahy

12. Váš vztah k přírodě je? *

Označte jen jednu elipsu.

- Extrémně pozitivní
- Pozitivní
- Neutrání
- Negativní
- Extrémně negativní

13. Váš vztah k myslivosti je? *

Označte jen jednu elipsu.

- Extrémně pozitivní
- Pozitivní
- Neutrání
- Negativní
- Extrémně negativní

14. Váš vztah k lesnímu hospodářství je? *

Označte jen jednu elipsu.

- Extrémně pozitivní
- Pozitivní
- Neutrání
- Negativní
- Extrémně negativní

15. Váš vztah k rybolovu je? *

Označte jen jednu elipsu.

- Extrémně pozitivní
- Pozitivní
- Neutrání
- Negativní
- Extrémně negativní

16. Myslíte si, že je rozdíl mezi myslivostí a lovem? *

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE

17. Pokud jste uvedli v předchozí otázce ANO, stručně popište rozdíl.

18. Myslíte si, že je myslivost přínosem pro přírodu? *

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE

19. Uveďte důvody vaší odpovědi z předchozí otázky. *

20. Co podle vás charakterizuje myslivost? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Ochrana životního prostředí
- Pozitivní vztah k přírodě
- Podíl na tvorbě krajiny
- Péče o zvěř
- Výcvik jedince ve střelbě
- Lov
- Bezohlednost
- Zabíjení
- Zábava
- Přežitek
- Nemám názor

Jiné: _____

21. Pokud byste chtěli navrhnout změny pro myslivost, stručně je vypište.

Lesnictví a zemědělství

22. Myslíte si, že by se někdo měl starat o lesy? *

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE

23. Domníváte se, že stromy mohou přežít bez zásahu člověka? *

Označte jen jednu elipsu.

ANO

NE

24. Myslíte si, že je důležitější fauna nebo flóra? *

Označte jen jednu elipsu.

Fauna

Flóra

Obojí stejně důležité

25. Myslíte si, že jsou pro zvěř a krajinu lepší velká nebo malá pole? *

Označte jen jednu elipsu.

Velká

Malá

Nemá to vlivna krajinu

26. Co je to remízek? *

27. Co je to mez? *

28. Myslíte si, že způsob hospodaření v zemědělství může ovlivnit divokou zvěř? A jak? *

Označte jen jednu elipsu.

- Žádným způsobem
- Minimálně
- Pozitivně
- Negativně
- Pozitivně i negativně

29. S jakými dalšími obory myslivost úzce souvisí?

Myslivost

30. Mohou myslivci střílet zvěř kdykoliv? *

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE

31. Mohou myslivci k lovu používat jakoukoliv zbraň? *

Označte jen jednu elipsu.

- ANO
- NE

32. Je myslivost povolání? *

Označte jen jednu elipsu.

A

N

O

N

E

33. Jsou myslivci povinni přikrmovat zvěř? *

Označte jen jednu elipsu.

A

N

O

N

E

34. Uveďte příklad škodné zvěře. *

Domníváte se, že je následující výrok pravdivý?

35. Myslivost je snaha o co největší rozmanitost fauny a flóry v přírodě v podmínkách současné civilizace. *

Označte jen jednu elipsu.

A
N
O

N
E

Obsah není vytvořen ani schválen
Googlem.

Google

Formuláře